

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

ప్రతిది

ప్రతిది నము ప్రకటింపబడును 309483

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 18వ తేది శుక్ర వారము } NO. 15.
నంపుటము. ౬ } సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర చైత్ర మాస బహుళ తృతీయ ౩. } సంచిక ౧౫

100 మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసనకలిగిన 128

(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్ (రిజిస్టరు)
కాబడినది కాబడినది

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుపడునది. సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది.
అల్ప హాయిగాని, సారాయుగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధమై
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిరువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్య
మగు సువాసన నిస్తులగించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములలో నుండును.

(చిన్న సైజు ఆర (దాం)	సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకం సైజు 1 (దాం	" " 0-12-0
పేరొక సైజు 2 " "	" " 1-4-0
పెద్ద సైజు 4 " " రేక ప్లీ బాస్సు " "	" " 2-0-0

వి. పి. భర్తూలు బుడ్డి 1-కి 0-8-0, 3 బుడ్డుకు 0-14-0 ప్రత్యేకము
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిష్ఠాపులలోను దొరకును. వీరికి
అనేకమగు నకలు సెంటు కలవు. కావున తాము కొనుగట్టుడు సీసాపై
ను, కార్డుపైనను ఆటోదిల్ బహార్ రను పేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటో
దిల్ బహారుయొక్క సులభమైన పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగునవారికి
ప్రాసినచో అదాకివత్తు గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోలయేజంటు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మాచసీరు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేజంటు:— మెనాతాపురం త్రంమూర్తి, చైవాబాద్ రోడ్, మదరాసు.

వల స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

పంచభాషను చూచికొనిన మోసము కలుగదు.

అ మృ తాం జ న ము
అన్ని నొప్పలకు పరమాషధము.

తలనొప్పలమాన్యుక. వాయువుపోట్టాపును. పార్శ్వపునెప్పల బారదోలును. పొట్టను బోగొట్టును.
ఇవి యని యననేల గకలవిధమైన నొప్పలకు సుచేదినిగంటిది. కనమాలికచే హిందూదేశమందు తయారు చేయ
బడు మంచిమందు. వీనిని విదేశములలోని అనేకము వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలకువేల యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తా మ ర తై ల ము

తామర, తీట, వీసగగట్టి, దురద, ఉంగరములవంటివట్టు, రసికారటకు, పెంట్లుక లూడిపోవుట మొదలగు
చర్మరోగములను వాడెనను చేయగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. వల 0-6-0 లు మాత్రమే.

మో హి నీ తై ల ము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 కులములు నూనెగల సీసా 1-కి రు 0-12-0.

దం త చూ ర ము

పంటి నొప్పలకు దివ్యమధము; సువాసనగలిగియుండును. శర్యసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది.
దబ్బి 1-కి వల 0-2-0; 12-కి రు 1-2-0 లు.

అ మృ తాం జ న ము డి పో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మలయు చందనము

(1251) సెక్రోగమునకు తుకారము
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. వక్రము తరు. పిచికారీ
మన్ను గు కనకచిక్కిల పనిలేదు. ఈవ్య
మైన మామలయచందనము ఎటువు
తెలుపు, పచ్చ అను మాడు నిధముల
సెక్రోగమును మాడు పూటలలో మాన్యును. దబ్బి 1-కి 2-0-0
గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

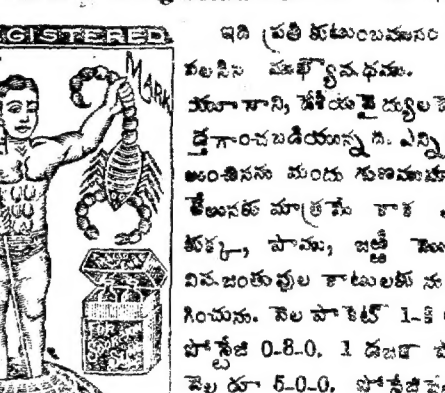
ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి
వ్యక్తియు సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:— సా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
శివ్వలెచా చక్కని గ్రంథము. వల ౧0-8-0.
మనోజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్ట్ బాక్సు 212, మదరాసు

సర్వవృత్తిక విషనంజీనిని.

(రిజిస్టరు) (పేరు మార్పు)

మృత్యువృత్తి గమ్యువాగు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణములేవని తమపుత్రయవారలకు రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండ
వలసిన మౌఖ్యవృత్తి. అండ్
యూగాని, శరీరవైద్యులచే పోగ
ద్రాగంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
అంతినను మందు గుణముమాటు,
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక,
కుక్క, పాము, ఇట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుసయో
గించును. నెల పాకెట్ 1-కి 0-8-0
పొస్తేజ 0-8-0. 1 దబ్బా పాకెట్టు
నెల రూ 5-0-0. పొస్తేజ పేజు.

చిత్రము:— ధన లక్ష్మీ కం పేని,
15 కేంకపేటపేట్టి, వీధి, పాకాడుపేట పోడు, మదరాసు.

కావలెను

800 టన్నులబరువు మోయు నెయిలింగుపిప్పకు యో
గ్యతాపత్రము గలిగిన ఒక కెప్టాను కావలెను. తమిళము ఈ
క్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తు పంపుకోవలెను.

హెచ్. బెనర్జీ

ఆనందభక్తహోటలు

(1575) 489 టంగసాలవీధి, చెన్న పురి.

గంం ఏజెంట్లు కావలెను.

యా దిగుత ప్రచురించిన కంపెనీలో పనులచేయు
టకు రూ 30 మొదలు రూ 50 జీతములో అన్ని జిల్లాలు
లోను యేజెంట్లు కావలయును. ఆక్ట్ బిల్డ్ 12-4-1919
లోపల దరఖాస్తులు పంపుకోవలయును. (1558)
కార్యదర్శి, S. P. B. Co. Ltd. రాయపురం, మదరాసు.

స్విస్ పాకెట్ వాచ్ (1564)

ఈ పాకెట్ గడియారము బల్లిప్రయన
సామానులచే తయారుచేయబడి, చూచుటకు
బహు అందముగా నుండును. ఈ నెల ఆఖరు
లోపుగ తెప్పించుకొనువారికి పొంట్టికలము
ఇవ్వముగా పంపబడును. ధర 1-కి రు 8-8-0,
మంతేలి గడియారము లోపపుటతో సహా ధర 6-0-0.
మైంట్ ఆండు కో, సాహుకారుపేట, మదరాసు.

సుందరమయిన కాలెండరు.

1919 సం॥ అనేకరంగులచే చిత్రపిచిత్రముగ ముద్రించబడినది.
అయిపోవుచున్నది. క్రయపడుదు. 1-కి 0-8-0, 2-కి 0-5-0,
2-కి 0-8-0, 6-కి 0-14-0, 12-కి 1-8-0 పొస్తేజ పేజు
8 రూ॥ మా మండులు సిరామూతలు వీసినవారికి 1టి ఇవ్వాలి.
పి. సి. పి. అండుకో, పొంబారు, గుంటూరు జిల్లా.

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

12 కెన్నెల్ రోడ్, ఎల్మూర్, మదరాసు.

ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేతనైన పండ్లను పెరికి
వేసుకులసి యుండిన సెట్టులేకుండ వీకివేయదురు. బలహీన
మైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంతుగల పం
డ్లను బంగారుచేత మూయుట, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను
పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యశాస్త్రప్రకా
రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ నుండును వచ్చి
యవచ్చును. పంటిని వీయునప్పుడు నొప్పిలేకనే వీయబడును.

పదుమూడవ గోదావరిమండలసభ

అధ్యక్షతాహ్వన సంఘాధ్యక్షకోసన్యాసములు

17, 18, 19 తేదీలను తునివట్టణమున నమావేశములు

[మా స్వకీయ విశేషమునయొద్దనుండి]

అహస్తిసంఘాధ్యక్షకోసన్యాసము

పదుమూడవ గోదావరిమండల సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ రాజా వర్మవాయి వేంకట సూర్యనారాయణరాజు బహద్రుగారి స్వాగతోపన్యాసమున నీ క్రింది భాగములు ముద్రింపబడుచున్నవి:-

1914 వ సంవత్సరము ఆగష్టు నెలమొదలు 1918 వ సంవత్సరము నవంబరు నెల వరకు గల కాలమున గ్రామీణుల నంతయు సంతోషింపజేయు గావించిన విశేషములను గ్రామము మాతాత్మక పరిపాలనలకు లోకము స్వస్థమానముగలటకు హేతుభూతమయ్యెను. ఈ యుద్ధ మారంభమయిన వెనుక రహస్య, జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా రాష్ట్రముల చక్రవర్తుల సహాయ భర్తీయయిరి. ఆయా రాష్ట్రములు ప్రజాస్వామ్యములయ్యెను. ఈ జిప్సీ, ఆరేబియా, జేజులకు క్రొత్త రాజులైనది. టర్కీ రాజ్యము భంగమయి ఛిన్నభిన్నమయ్యెను. ఈ యుద్ధము నందు భారతీయులు, భారతీయ సైన్యములు నిష్కలంక మన గుర్తులై ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునతో కలిసి పోరాడి చాలి క్రతువులను వేలువేలు రణరంగము లందు పోరుచుండి, భారతీయ యోధులను రాక్షసులు హంగ్లేయ క్రతువులను చంపి, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపట్ల కరుణగల భక్తి, విశ్వాసములను వెలునోళ్ళ క్రయాభ్యుదయముగ, నవిద్యముగ వెల్లడించి. మనము చేసిన సహాయములకు, మాపిన కృతజ్ఞతకు, మన చక్రవర్తియ, బ్రిటిషు మంత్రులనువాగును, పశ్చిమ జేతను కృతజ్ఞతను, సంతోషమును వెల్లడించిరి అట్లయ్యు నగరమందొక పిస్తోలును, బాగ్ దాడ్ సమీపమున నొక పిస్తోలును నాటిరినదియు, ఆరెబిలో ఇంగ్లండు జేజులును, హిందూజేజులును భేదించి ఆంగ్లేయ రాష్ట్రవిభాగమును నశింపజేసగ నొక ద్రోహుడును కయిసర వంధ్యులును పల్కెను. హిందూజేజు సైన్య సహాయముచేత నారెండు పిస్తోలులు వెల్లడినగరము వంకర తిరిగి యాతను సహాయ భర్తీయవగుటకు ప్రాగుట మాననయ్యెను. అట్టి హిందూజేజులకు సంధి సభలో నెట్టి ప్రాముఖ్యత యిచ్చబడునో ఎంతవరకు రాష్ట్రపునర్నిర్మాణ భంద్యమున మన స్వాతంత్ర్యోత్సవములు భద్రపరచబడి మనకు స్వాతంత్ర్యుత్తర భాగ్యత లాసగలవనో చూడవలసి యున్నది. మాటలకును పులికొల్పబడుచున్న యాశలకును, స్తుతిపాఠములకును కొడుకలేదు. రాజ్యాంగవిషయమున గొప్ప మార్పులకు కలవెట్టి మనకు లాభ్యతా నుత ప్రభుత్వము నిచ్చుటకు నాంగ్లేయ ప్రభుత్వమునాకు సమయ్యుత్తరై యున్నట్లు మాంటాగు ఛతురుభర్త రిపోర్టు స్పష్టము చేయగలను. కాని మితవాదు లుబడుచున్నది అతివాదు లుబడుచున్నది, కలకట్టులును, రాజభక్తి పరాములును, యీ సంపూర్ణ ప్రజాశక్తి యాచారమునకు వచ్చునకి మనకు యాభాగం హేతు వగునేమో యని సంశయించినవారు లేరు. పెద్దేమటలలో మనోభృతి నిర్ధారణములై రాజ్యాంగ సంపూర్ణములగుట నందు రాలేక కాననము గానింపబడుటలనకు చాలి చర్య యభ్యుదయము, స్వాతంత్ర్య విచారణవిధాన విద్యమును, అధికారేచ్ఛా ప్రాబల్యమును, గలదియగుటలన నెల్లరకు ఫీలిని గలిగించి ఆసేతునిమాచల వర్తంత మన్ని ప్రజేజుల వారు దానిని రద్దుపరచుటకు వలయు మార్గములను దీక్షతో నాలోచింపవలసి వచ్చెను. రాష్ట్రీయకాసన నిర్మాణ సభ యందు భారతవర్షీయ విముక్త నియోగసభ్యు లందరేక గ్రీనముగ నాచట్రమును కాసింపరాదని తీర్మానముగావించి దానివలన జేజుమనకు రానున్న కష్టముల నొక్కొక్కరు సుష్టికరింపి తెలిపినను జేజుమందలి ప్రజాముఖ, నాయకులు దొరతనము వారికట్లు సర్వదా నిష్కలంకాభిమాన పూరితులయిన వారు కూడ తమ యనమృతిని వెల్లడించినను కూడని పట్టుదలతో దీనిని కాసింపబడుట రానున్న లాభములకన్న యధానంతరమున మనకు కష్టమైతే హేతుగ నుండునని సంశయించుట కరణము గలిగినది. ఈ తీర్మానము బొందుపడి తప్పించు కొనుటకు స్టేటు సెక్రటరీ గారు దీనిని నిరాకరించుటయే గత్యం కరముగాని నేనుమార్గము గానరాదు. ఇది జరుగనివాడు జేజు

మునందు తీవ్రతరమంతోభము, మనజేజులకును సంపాద్య మగుట నిశ్చయము. నేటిదినమున గవర్నరు జనరల్ గారును వారి యధికార సభ్యులును, గవర్నరున చేయ బడ్డాయిలును, అధ్యయనవాసములును, మృగభాషణములును, నిశ్చయవరమున మారపు జిల్లాలోని గ్రామములలో సామాన్యాధికారులు కార్యనిర్వహణ వహించి పూర్వవైరమును దీర్చుకొన వలదినప్పుడు ఢిల్లీ లో చేసిన వాగ్దానము లు ఇనుమతము ప్రయోజనములు కానేరవు. కాంక్షను కలదో లేదో చూడదే దాక్షుడు వరద రాజులుగా నుండిన పురుషజిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరు శిక్షించినప్పుడు చాలి కౌశలము బట్టి ప్రజలగతి యెల్లందునో చేరగ చెప్పవచ్చులేదు. కావున స్టేటు సెక్రటరీ గారు యీ కాసనమున రద్దుపరచునందాక మన జిల్లాలోనివాడు కూడ ప్రతి గ్రామమునకియు, నమృతాభ్యుదయముగా విజ్ఞాపనముల నంపి కృతకృత్యులగు చురుగాక !

1885 వ సంవత్సరమున జేజుమహాసభ ప్రారంభమై నది మొదలు ఆయుధకాసనమున రద్దుపరచి గాని అయిదుములకు మార్పులకు గావించినది ఈ జేజులవైపు నిష్కారణకలంకమును దొంగించుటలు విరాములవైపుండ గోరు ముండి. ప్రతిరాజకీయసభ యందును ఆయుధకాసనవిర్మానము లేని సమయములేదు. ఇన్నాళ్ళకు ఆకాసన సంపదనకు నిర్బంధనలకు దొరతనమువారు మార్చిరి. అందు నాతిభేదములను పొటింపవలెనుచుట ముఖ్యవిషయము. ఇంతవరకు యూరోపీయములను యూరేషియములను ఈర్ష్యభంజితులకు లై నెన్నులు పుచ్చుకొని ననసరములేరుడెను. ఇంతటి నుండి దొరతనముయొక్క చిరుదముల నొందిన వారును సైన్యమునందును నాకాసైన్యమునందును అధికారులుగ నున్నవారుకా సననిర్మాణసభయందు విషయము ఇప్పుడుకు సభ్యులుగ నున్న వారును సంవత్సరమునకు వెయ్యిరూపాయలు భూమికిస్త చెల్లించువారును, 250 రూపాయలు రోడ్డు పట్టికమునైనట్లు చెల్లించువారును, 8000 లు అంతకు మించిన మొత్తమునాద ఆదాయపుసమ్మతి చెల్లించువారు లై నెన్ను నకు దరఖాస్తు చేసినయెడల విచారణలేకుండ సామాన్యులుగ దరఖాస్తు నంగీకరింతురు. ఎట్టి నిషేధములలో దరఖాస్తులు విచారణకు వంపబడునో విచారణముచేత విచారణ యావశ్యకమని కలకులో లై నెన్నులు విరాకరింతుకో నిర్బంధలంకు సుప్రముగ గానరాదు. 1000 ల భూమిపట్టుకు 8000 రాబడిమీద ఇష్టంబుగాను చెల్లించుచున్న మాత్రమున తనకు లై నెన్ను వచ్చునని దరఖాస్తుచేయుచు నమ్మి యుండుటకు నీలు లేదు. అట్టివాని కొక్కరికి లై నెన్నునిచ్చి తోటివానికి మానిన యెడల నది వివాద హేతువును. ఆయుధముల భరింపలే నన్ను కుతూహలము ప్రితివానికి లేకపోయినను విసోదము నిమిత్తము కాని వేటకొరకు గాని సాధనసరిక్రమము గాని కత్తిరి చేబూనిన మాత్రమున వానిని నేరస్థునిగ నెంచుట ఎవ్వరికిని సమ్యక్తముగ లేదనుట స్పష్టము. ఆయుధములై దుర్భాగముగ ప్రార్థించుచున్న వారికి భయము పుట్టించుటకు ఆయుధ కాసన మొకటి కావలెను. దుర్భాగగ గావునముజేయుచున్న పాపముల నిరూపుటలేయుట కిది అక్కరలేదు! లై నెన్ను వైన ఆయుధముల భరించువాడు తాను జాగ్రత్తమై యుండనియెడల తన లై నెన్నును రద్దుపరచున్న సిగ్గుచేత మెలకువతో బ్రార్థించుట నిశ్చయము. మన జేజు ప్రభుత్వమువారు జేజుకాంతి నెచ్చుదిని భద్రపరచుటకు నాభ్యుదయమున్నది. ఇదిరెండును కలసి ఆయుధకాసన నిర్బంధములవలనకు రాలేక చట్టమందలి చట్టములవలనను సాధ్యము కానేరవు. రహస్యముగ నాయుధముల సంపాదించి ప్రజాశక్తి భయము హెచ్చించి దొరతనమునకును ప్రజలకును నొత్తికి కల్పించుటలన నాయుధకాసన మింతవరకు దాని ప్రయోజనమును నిర్వర్తించలేదని దొరతనమువారికి తెలియును. ఇప్పుడైనను కాసనము నెల్లం పుంపదలచిన వారి కష్టములు కాసరావు. కాసనభర్తల ప్రార్థించువారికి మార్కమే ఆకృత్యముల కరణములని నిరసనముల గనిపించును.

జేజున ఆగష్టు నెల మొదలు గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, డెల్టా, అస్తాంతు ప్రజేజులలోని గవర్న మొట్టు జమీందారి రీతిపాతులను నీటిశిర్షములను గురించిన ప్రజేజులను గొప్ప యాందోళనము గావించుచున్నది. దీనిని గూర్చి మూడుజిల్లాల వారును గ్రామసభలు, ఫిర్యాసభలు, తాలూకాసభలు గావించి ఆ ప్రజేజులనునలన కలుగు సాధకభాదకములు సాధకముల కన్న బాధకములే యెక్కువనియు-నెట్టిమొట్టు అయిదులో నున్న మధ్యకాలమున నిట్టి మార్పులకు కలవెట్టుటయొక్క విధ్యమును ఖండితముగ వెలిపియున్నాడు. గ్రామనాగి గా మహాజనులు నూడ వంతులైనట్లు తెలియుచున్నది. మనజిల్లాలోని కీర్తి కేసులకు శ్రీ సోమరం జమీందారుగొప్పగాది. బి. కొమ్మిరెడ్డి న్యాయవాదమునూర్తి గారు, న్యాయతి గుల్పారావులకుండు గారు, జమీందారి రామయ్యలకుండు గారు మొదలగు భూస్వాముల నేతలు తమ యసత్కృతిలకు బహిరంగసభలలో తెలుపుటలన నాగ్రహణముయొక్క కాతన్యము విశేషమగును. ఈ నామలకు జమీందారి మొరకట్టులకు నీటిశిర్ష ఒక్కరికిగ 5-0-0 నుండి 6-4-0-0 హెచ్చుట నిశ్చయము. ఈ నామలకు సర్వతరు 5-0-0 తిర్యాకేటు శంకుటయే యక్రమమనియు, సారహీనము లయిన యీ నామలకు బ్లామగోని జిరాయితిలమినగ రేటుకన్న హెచ్చు రేటు విధించుట యక్రమమనియు, భూస్వాములు మొట్టమొదలునుండ, పరిసరము లేకపోవుట సరియేదా. మీరుమిక్కిలి లింగిక్రొత్త యుద్ధదన మాన్పుచున్నాను. మొజకట్టులకును, అవలంకులలోనిచెట్టుల యాధారపు భూములకు నీ ప్రకటనము లేకను నుచయోగకరము కానేరదని ప్రువచించెను. ఇవియన్నియు నిటులుండ, దొరతనమునాకు నూచించిన గ్రామములు, క్లాములు మనజిల్లాకు వర్తింపనేరవని గోదావరిజిల్లా సంఘము వారుకలెక్టరు గారికి, గవర్న మొట్టుకు తెలిపి యుండిరి. గొ. బి. కొమ్మిరెడ్డి న్యాయవాదమునూర్తి గారును, కాసననిర్మాణసభయందీ విషయమును గురించి ప్రశ్నింపగా జలాధారములకు తిరిగి నూపుటకు గురించి రివియూ బోర్డునా రాలోచించుచున్నారని వింతప్రత్యుత్తరము విచ్చిరి. దీనినిబట్టి చూడ మూడు జిల్లాలపనుల ఒక్కరికిని ప్రమాణభూగ్రామముగా జేసినవిజ్ఞాపనములకు వెడచెనని తెట్టి, మరీకారవర్గమునాకు తమ యిష్టమునొప్పున ప్రార్థించురా యని సంకోచించదగి యున్నది. మాటికి రివిమండికి జీరనాధారమై దొరతనమునాకు యాచారమునకు ముఖ్యాధారము యున్న భూమికిన్దునకు కాసనము లేకపోవుట వలన నధికారవర్గమునాకు భూమి వర్షులను గురించి యిష్టమునొప్పున ప్రార్థించుటకు హేతు వగుచున్నదని ప్రజలకుండు వ్యాపించియున్న యభిప్రాయమున కిదియొక తార్కాణము. నెట్టి మొట్టు రిపోర్టునాద దొరతనమునాకు నాటిజేసిన యాత్మప్రకరంకుల మూడు నాల్గు మాటల వాధారముగాని భూమికిన్దుల నిల్లు సరవర దల చుటవలన భూమిని వృద్ధిజేసి బలపరచి యెక్కువలాభముపొందవలెను కుతూహలము శూడనేరదు. ఋణపీడితులయు శ్రం గిపోయి కుటుంబముల వృద్ధి చేసుకుటలకు భూముల నాల్గులు హెచ్చి పొలములు చీల్చిపోయి పట్టానామని విశిష్టము ప్రాప్తమగుచున్న కాలమునాటికి హెచ్చునీటి తిర్యాకేటులను విధింపక రహితులకు దొరతనమునాకు దయతో కాపాడు చురుగాక యని నమ్ముచున్నాడను.

మన జిల్లాలోని తాలూకాబోర్డుల యొక్కయు, డిస్ట్రిక్టు బోర్డులయొక్కయు సభ్యులసంఖ్యను హెచ్చించి కాల్వో ప్రిజెల్లను కొనవారి సంఖ్యకునూపర్వధి చేయుచునది తెలియుచున్నది. మూడు తాలూకా బోర్డుల కిది కర కే దొరతనమునాకు చేత నియమితులయిన అనుకోగోరు ప్రసిద్ధియొక్క, మొబర్ల చే నెత్తుకొనబడిన వైను ప్రసిద్ధియొక్క కలకు. తాలూకాబోర్డుల ప్రసిద్ధియొక్క, డిస్ట్రిక్టు బోర్డుల ప్రసిద్ధియొక్క లైన్ ప్రసిద్ధియొక్క లను, ఎత్తుకొనకుటకు నోబర్ల కడకార మీయనలెనని సనకు బోర్డులలోను, మంతలసభలలోను, మనజేజుయొ విజ్ఞాపనములకు దొరతనమునాకు పొటింపవలెను యాభ్యుదయముగ నున్నది. ప్రతితాలూకా మకామునందునక సాతకాలము కలిగి రెండు కాలేజీలు కలిగి, ఉన్నతవిద్యాసాస్థి కృష్టికరముగ వృద్ధిచెందియున్న నీజిల్లాలోని బోర్డులకింకను కొరతస్వాతంత్ర్యమునీయక యుపేక్షాభావ మూడుటలన సమర్థకరు, కాల్వోత్సాహమునకు మెప్పులేదని కలపామనలసి వచ్చుచున్నది. లేనినాడు ఏలూరు, చిత్తూరు, మొదలగు బోర్డులకు ప్రసిద్ధియొక్క స్వాతంత్ర్య ముండుటయు, కాకాడ

విదేశాంతీవార్తలు

(రైతును ఏజెన్సీ)

వరాహవారి కోర్కెలు

పారిశు, ఏప్రిల్ 18:—ఈ గురు ప్రమాణములు గల ఉప సభ్యులవారు పార్లమెంటులో ప్రజాశాసనసభలో గమనించుకొని వరాహవారిస్వాధీనమున నుండునట్లు తీర్మానించిరి. వరాహ రాజ్యాంగ తంత్రమును చెప్పుచున్నారు. ప్రాన్యజేతము పార్లమెంటులో సభ్యుల పోలిసుభటుల నుండునట్లును. 15 సంవత్సరముల వయస్సు అధికమునై రాజకీయాధిపత్యము సర్వ జాతి సంయోగ సంఘమువారి విచారణక్రింద పోక యుట సంఘము సభీనమునం దుండును. 15 సం. లైన వెనుక ఆ ప్రజా శాసనసభలో ప్రజలు పంచాయితీయోద రాజకీయముగా తా మెట్లుండ వలసినది తీర్మానించు కొనవచ్చును. 15 సం. లైన వెనుక ఆ ప్రజాశాసన సభ్యుల స్వాధీనమునందే యుండవలెనని ప్రజలు కోరుచు ప్రాన్యసోద్యమం ది జర్మను లాగనుటను కొన వలెను. సుధియంత జర్మనీలో ఆయుధపరిమితి, యుద్ధోప కరణముల పరిమితి మున్నగు ప్రధానవిషయములను చేర్చిన రని రాజ్యాంగకేత్రము తలంచుచున్నాడు. సర్వజాతిసంయోగ సంఘమే కాకుండ ఇతరజేతులవారు గూడ ఇంచులకు పూచీవడుదురు.

జర్మనీవారి బాధ్యత

పారిశు, ఏప్రిల్ 18:—నవ్వపరిహారమునకు గాను జర్మనీవారు 1250000 లక్షల ప్రాంతల పీయకనీరగు 4 రుసు సభ్యులుగల ఉపసభ్యులవారు తాత్కాలికముగా నిశ్చయించిరి. ఇందులో సగముభాగము ప్రాన్య కీటులను. ఈ మొత్త మంతయు సగము రూపముగను, వ్యాపారసామగ్రిగను, పుత్ర ములుగను ఫాయదాల్లక్రింద నీయవలెను. ఫాయదా కెంత సామ్య పీయకనీరనే సుధియందు చెప్పబడును. జర్మనీవారు నవ్వపరిహారమును పూర్తిగా నీయవలసియుండును. వ్యాపార వస్తువుల ధరలు మారుచుండుటచే ఎంతవిలువగలవస్తువు లీయవలెనో నిర్ణయించుట కష్టము. వరాహవారి మిలిటరీ పింఛెనుల మొత్తము 40000 లక్షల ప్రాంతలను గూడ జర్మనీలో ఈయవలెను.

బ్రిటిషు నవ్వపరిహారము

లండను, ఏప్రిల్ 14:—కెన్సింగ్టన్ గురించిన కంటి వార్తయందు రాజప్రతిపాదకులను తేదనీయు ఎప్పటికైన తెంత మొత్తమును జర్మనీ ఈయవలసియుండునో ఆ మొత్తము వలన ఇప్పుడు మనముకొర మొత్తమునకును భేదముండగూడ దనియు, జర్మనీ వస్తుసంపదకు ఇప్పుటికి బాగుగ నిర్ణయించుకరకు ఈ మొత్తమును నిర్ణయించుకాలమనియు క్లాడ్ ఫోథర్ గారు లాయడ్ బార్ని గారికి కంటి బంపిరి. ప్రమాణము ఈవిషయమున ఇతర సందర్భములను గూడ చాల లోతుగా యోచించుచున్నారని లాయడ్ బార్ని గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

దస్త్రలూర్పు సిద్ధి

కోవకపేగను, ఏప్రిల్ 18:—దస్త్రలూర్పు నుండి ఈ క్రిందవార్త వచ్చినది:—తీర్థముగా శతభిన్న వర్షము గురి పించిన వెనుక ప్రభుత్వ సేనలు ఆర్మీమార్షల్ టునుండి సామ్రాజ్యములను పారదోలిరి. సామ్రాజ్యములలో ననేకులు ఎల్లరు వైపు నకు పారిపోయిరి.

తేయాకు వ్యాపారము

లండను, ఏప్రిల్ 18:—హిందూజేతులనుండియు సింహాళమునుండియు వచ్చు తేయాకుకే ప్రాధాన్యము నొసగవలె నను విషయమును ఆర్థికశాఖవారు యోచించుచున్నారను వార్తలనుగూర్చి టైముస్ పత్రికయందలి వ్యాపారభాగమునందు 1917-8 సం. మున గ్రేటు బ్రిటనుకు వచ్చిన తేయాకులూ నూటికి 88 పార్సు హిందూజేతనులవలననుండియు వచ్చెననియు 8 పార్సు వై నానుండి వచ్చెననియు, రాబోవు సంవత్సరములందు తేయాకు ఆధికముగా కావలసియుండుననియు, బ్రిటిషు జేతనులందు లభించు తేయాకుకు ప్రస్తుతము రక్షణసుంకము లను వేయుట అనవసరమనియు, వ్రాయబడినవి, మిస్సింగులేను లోనివారు రక్షణసుంకములను విధించినవో వచ్చిన వస్తువు లను మరల ఎగుమతి చేయు వ్యాపారమునందు లండనుకుగల గౌరవస్థానము పోవునని తలంచుచున్నాను. తేయాకు పెరుగు

జేతులనుండి గాక ఇతర జేతులనుండి ఇంగ్లండుకు వంత బడు తేయాకుపై ఆధికముంకమును వేసిన బాగుండునని నూ తింపబడినది. ఇందుములమున ఇదివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి ఇంగ్లండుకు వచ్చుచుండిన 22000000 పౌండ్ల తూనికగల తేయాకు లండనుకు రాగలగును.

ప్రజలు - విమానములు

లండను, ఏప్రిల్ 14:—ప్రజలు విమానములపై చరించుట మే 1-వ తేదినండి ఆరంభమగునని పార్లమెంటునందు ప్రజాప్రతినిధి సభలో జనరలు పీలీగారు చెప్పిరి.

లెఫ్టి నెంటు ఇవాన్సుగారు

అద్రెండు, ఏప్రిల్ 14:—లెఫ్టి నెంటు వాల్టరు ఇవాన్సు గారి కేరీవరము జీటుగు శత్రుసేనల ఒడ్డునకు కొట్టుకొని వచ్చినది. లెఫ్టి నెంటు ఇవాన్సుగారు 1918 సం. జూన్ 27 వ తేదీన బ్లాక్ బర్న్ అను జర్మను వైమానికునితో పోరుచుండి క్రింద బడిన.

ఫిన్లండు బోల విభము.

స్టావ్హో, ఏప్రిల్ 14:—హెల్సింగ్సుఫర్సు నుండి ఈక్రింది వార్త వచ్చినది:—నై బర్గనందున్న అట్టసల క్లబ్బు ను, నం లేనను, మందు సామగ్రి స్థానమును ప్రేల్వీజేయటకు ప్రయత్నించినందులకు నై బర్గనందు 8 మందియును హెల్సింగ్సు ను ఫర్గనందు 1 రుసు బంధించబడిరి. ఫిన్లండునందు బోల్లె విక్టోరియా యుద్ధము చేయుచుండగా నై కార్యమునుగూడ ఏప్రిల్ మాసమున చేయుటకును, స్వీడను వార్తాజేతులలో గూడ తిరుగుబాటులను చేయుటకును ఏర్పాట్లు చేయబడిన.

అట్లాంటికు మహాసముద్రము మీదుగా హాకరు విమానము నడుపు ఉద్ద్యమమునకు వాతావరణస్థితుల అసందర్భము వలన చాల ఆలస్యము గలుగుచున్నది.

అమెరికను జాతీయ బ్యాంకులు.

న్యూయార్కు, ఏప్రిల్ 14:—అమెరికను జాతీయ బ్యాంకులందు 2001700000 డాలర్ల సామ్య గలదనియు, ఇంత మొత్త మిదివరకు తేదనీయు కలెక్టింగ్ ట్రోలరు క్రక టించెను.

సోవియట్లు గవర్న మెంటు

కోవకపేగను, ఏప్రిల్ 14:—18వ తేదీనాటి కేయ మారు సందేశము:—మ్యూనిచ్చి నైస్వయుల సోవియట్లు గవర్న మెంటును తొలగించినవి. బవేరియా గవర్న మెంటువారు త్యున్న తాధికారము నొసగి వోజెలుగారిని మ్యూనిచ్చికింపిరి. సోవియట్లు దీక్షిల్నియు రద్దు చేయబడినవి.

సామ జేసిను.

లండను, ఏప్రిల్ 14:—వాహాజే సంఘమువారి యాజమాన్యమున సామ జేసిను ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక చేయబడుటకు తీర్మానింపబడినది. వరాహవారి గమనించు వస్తువు గలిగినందు వలనను, ప్రాన్య సవ్యపరిహారముక్రిందను వారి బంధుల తేల బొడ్డు ప్రాన్యసంపదమును. అనేక ప్రధాన వానోద్యోగములందు వరాహవారి బంధువులకుని తెలియజెప్పిచి గాని ప్రాన్యముకు పరిపూర్ణ సురక్ష భారమియ్యవలెను. రైతుపదమ తీరమున కొంత ప్రజాశాసనసభ్యులకు భాగ మిచ్చుచును సైనికుల నుపయోగింపబడుచు చేయబడును. నవ్వపరిహారముక్రింద సామ్య చెల్లవలయు ననియు, సుధిసభకు తెలుపబడినది.

సంధిసభ.

పారిశు, ఏప్రిల్ 18:—రాడిటల సోషలిస్టుల క్రతి నిధులు నేడు ఎం. క్లెమెంకో గారినిబాది దృఢమైసరివాద్దుల నెలకొల్పబడును, జర్మనీ కేంద్రత్యాగము చేయుటయు నిశ్చయమగుటయు మారు శాశ్వతాధికారము గల సంఘ మొకటి యుండవలయు ననియు, నవ్వపరిహారములలో కొంతభాగము సారీబొడ్డుగను, ప్రాన్యన కీర్తి చేయబడవలయుననియు, ధన ప్రాణనవమంతికిని పూర్తిగ వసారము నీయవలయుననియు యుద్ధపు వెన్నుల నన్నిటి నిచ్చుకొనవలయుననియు నొక్క చెప్పిరి. తన ఆభిప్రాయములు నల్లై యున్నవనియు, సైనికపు బడినీరితినే నవ్వపరిహారముల సుమస్త పరిష్కారమయ్యెనని యొ క్లెమెంకో గారు చెప్పిరి. సభయుంతలోనే నూగియుననియు ఆవెంటనే సభ వారిక నివేదికను ప్రజలకర్పించురని తాము తలంచుచున్నా మనియు ప్రతినిధులు చెప్పిరి.

మాస్కో ప్రభుత్వ క్రతినిధులు

పారిశు, ఏప్రిల్ 14:—జార్విన్ సందేశము:—మిత్రమండలివారిలో మైత్రి నెలకొల్పు ఉద్దేశముతో మాస్కో గర్భ మెంటు క్రతినిధులు బయలుదేరిరి “మ్యూడ్స్ పేజిన్ జయటంగు” పత్రిక తెలియబరచుచున్నది.

భారతీపుస్తక భాండాగారము, మాధవరము.

ఈభాండాగారపు ప్రథమ వార్షికవర్ష మాకార్యస్థానము చేతినది. వార్తాపత్రికలు చదివి వినిపించుచున్నది. భాగవత కాలక్షేపము గావింపబడుచున్నది. అంటువ్యాధుల నివారణమున కీ భాండాగారము వారు వాటుపడిరి. ప్రత్యేకభనము గూడ త్వరలో నిర్మించబడి, ఈ భాండాగారము దివిదాభివృద్ధిగాంచుగాక యని కోరెదము.

రక్తమూలశంక

ఎంతకాలమునుండి ఉన్నప్పటికిన్ని, ఎంత కఠినముగా నున్నను మారే తమూరుచేయబడిన “మూలబిందు” అను ఔషధము పుచ్చుకొనుటవలన అతిస్థులలో వరురును. వేల బుడ్డి 1 కి రు. 2—0—0. (1864) మూలబిందు డిపో, టి. పి. కోడ్, చేపాక్, మదరాసు.

భారతీయుల చేతిపనులకు ప్రోత్సాహ మొసంగుడు

మైసూరు మెటల్ వేర్ హౌస్, మైసూరు లోహసాత్రాగారము, చిన్నపేట, బెంగుళూరు సిటీ. మైసూరు రాజకీయ లోహసాత్రకరణాగారమునందు చేయబడిన సాంసారికోపకరణములు.

ప్రతియొక్క సాంసారియిటిలో సత్కార్యముగా నుండ తగినవి. దృఢముగ నందముగను చేయబడి ప్రకాశించుటలు మెరుగు చేయబడినవి.

బహుసులభము! బహుప్రయోజనకరము!! తెల కొంచెము! ఫల మధికము!!

పలుతరముల బుత్రికొనిపోవు చేతియడుగుపాత్రలు. ఫలాహారసంపుటములు, లోకల కల్యాణజేయబడినవి.

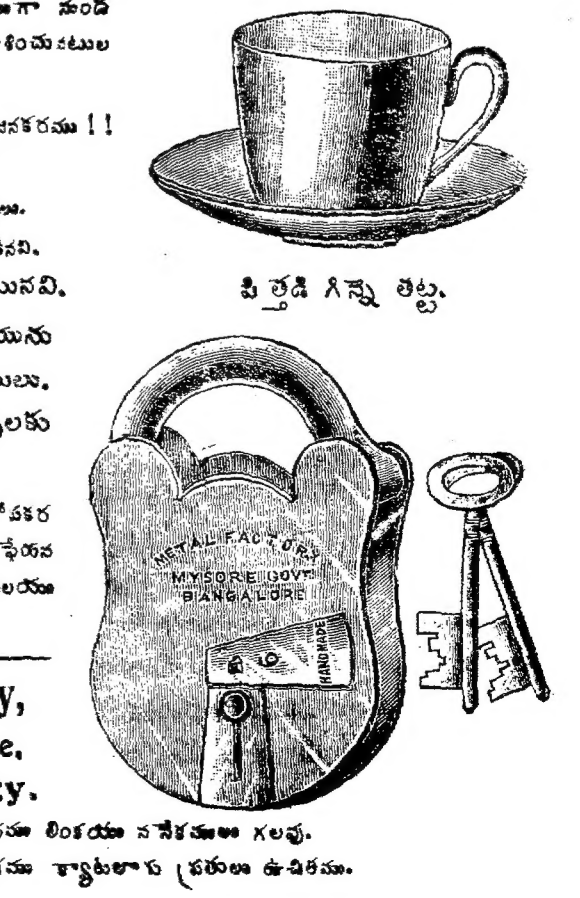
కోపాలు, తట్టులు, కంచములు మొదలయినవి. చేతితోనే చేయబడిన పిత్తడి మరియు ఇనుకచీగపుముద్దలు, తాళములు పెక్కువిధములు.

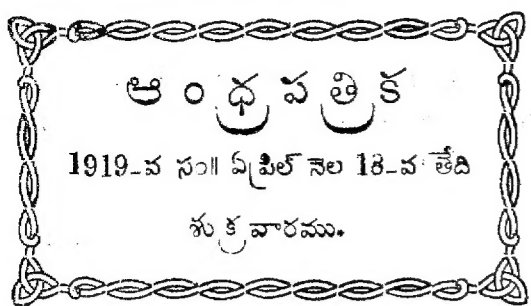
తెలుపులకు గవాక్షములకు చీరువులకు వేయు పలుతరముల కొండ్లు.

ఇంకను వ్రాయవలసినవిగాని పలుతరంగుల గృహసాధకరణములు పెక్కుగాకవు. కలయువారు పార్కు ఫేరస స్థాపించియుండు మాక్రిదర్పన ప్రదేశమునకు దయచేసి కలయు వాటిని కొనవచ్చును.

Encourage Indian Industry, The Mysore Metal Ware House, Chinnapeta, Bangalore city.

ఈ వండితులవారి దివ్యావధము లింకయు ననేకములు గలవు. ప్యాకింగు-పోస్టింగులు ప్రత్యేకము కాల్గుటలకు ప్రయోగ ఉచితము. (1588)

మహాపదేశము: శాంతిసావనము

మహాత్మాగాంధీ గారి ప్రదేశమునకు వెడలి నను, ప్రక్కడ శాంతి సుస్థాపితమగుచున్నది. భాషా ప్రదేశము ఆత్మనిగ్రహమున కెడ నిచ్చుచున్నది. దురాగ్రహము తొలగి, సాత్వికభావము ప్రబలుచున్నది. గాంధీగారి ప్రయోగమును నిరోధింపక అల్లరులు జరిగిన డిల్లీ పంజాబు రాష్ట్రములకు వారిని వెడలి నిచ్చియుండినచో, ఈ సరికి శాంతి ప్రబలియుండెడిది. అల్లరులకు గాని, వికారితమరణములకు గాని యవకాశము లేకుండియుండెడిది. గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేతనే యింతటి కలవరము ప్రబలె నని, స్పష్టమగుచున్నది. అధికారులు గాంధీగారి తోడ్పాటు గైకొనినచో, వారి సాయముతో నెట్టి కల్లోలమునైనను సులభముగ దొలగించియుండెడివారు. ఈ వాక్యములు కొందరకు విపరీతముగ దోచవచ్చును. ఊహాప్రకటనమున కీ సిద్ధాంతములు సరిపోవుచుగాని, మానవసహజస్వభావము నవి సరికుజేయుట లేదని, కొందరు దలపవచ్చును. సిద్ధాంతములతో మన కీపుడు నెనై క్తిలేదు. అహమ్మదాబాదులో సభ వింటిన కల్లోలము గాని, అందువలన గలిగిన ఫలితములుగాని పంజాబుసంక్షోభముతో తులనాగలచున్నవి. దూరదృష్టిగల బొంబాయి ప్రభుత్వము, గాంధీగారి సంచలనమును బొంబాయి రాష్ట్రమున నిరోధింపలేదు. గాంధీగారు, అహమ్మదాబాదు నగరమునకు వెడలిరి. కలవర పరిస్థితులను స్వయముగ జరికించిరి.

సత్యాగ్రహము గాంధీగారి పేరుతో ప్రజల శాంతిని కాపాడవలె నని, పలుభంగుల ప్రతిపాదిరి. గాంధీ గారును, అసహాయా బాయియు, ఆదివారమువాడు అహమ్మదాబాదులో దిగిరి. వీరి నెదుర్కొనుటకు కమిషనరు ప్రాప్తుగానును, కలెక్టరు, పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు గార్లును రైల్వేస్టేషనునొద్ద సిద్ధమగుచుండిరి గాని, ధూరు శకట మాలస్యముగ నరుదొచునని తెలియుచునే, స్టేషను నుండి వెడలిపోయిరి. గాంధీగారు రయిలు దిగిన వెంటనే అధికారులను చూచుటకు వెడలి జరిగినస్థితికి తమ విచారమును దెలిపిరి. ప్రజలను శాంతిపరచుటకు తాము కృషిసలిపెదమని వాగ్దానము జేసిరి. ప్రాప్తుగాను, గాంధీగారికి జేతుదగిన సౌకర్యములను సమకూర్చిరి. అంతకుమున్ను సైనిక శాసనము అహమ్మదాబాదు నగరమున విధింపబడియుండెను. గాంధీగారు వెంటనే సచ్చు ప్రకటనముల బంచి పెట్టించిరి. అసహాయా బాయి, అరెస్టుకాబడిన మాట యసత్య మనియు, తానపుడు నిర్బంధములో లేననియు, నిర్బంధములో నున్న కాలములో తాను పరమసౌఖ్యము ననుభవించుచుంటి ననియు, పట్టణమున జరిగిన అల్లరులకు తన మనము మిగుల బాధ జేసినదనియు, సైనిక శాసనము దొలగింపబడవలయు నని ప్రజలు వాంఛించునెడల, సైనికులులేని మార్గమున మానమువహించి తమ ఆశ్రమమునకు రావలయుననియు, హిందూదేశములో నల్లరులు లేక

యుండినచో, చాలెటువట్ట మీ సరికి రద్దుకాబడి యుండెడిదే యనియు, ప్రకటనమున గాంధీగారు వివరించిరి.

గాంధీగారి హితము ననుసరించి, ప్రజలనే కులు సత్యాగ్రహశ్రమమునకు విచ్చేసిరి. ఆ సమయమున గాంధీ మహాత్ముడు పలికిన వాక్యము లెట్టి వాం మనసు నైనను కరిగించి యుండవలెను. వృత్తాంతము కొంచెము దీర్ఘమయినను, టైపు ఆఫ్ ఇండియాలో ప్రచురింపబడిన వర్తమానము ననుసరించి, వారి మహాపదేశము నిట బొందుపరచెదము:

“అహమ్మదాబాదు నగరమున గడచిన రెండుమూడు దినముల నుండియు జరిగిన అల్లరులు, పురమున కవమానము దెచ్చినవి. ఇంకను నాకు సిగ్గుగుచున్నది. అల్లరులలో పాల్గొనినవారు నన్ను కారవించుటకు మాటుగ అవమానపరచిరి. ఇంతకన్నను, నన్నొక కాగుతో పోడిచినచో, వాకంత విచారము గలిగెడిదిగాదు. సత్యాగ్రహమునందు, పోరాటముగాని, దౌర్జన్యముగాని జరుగగూడదని యొక ఆస్తికి నష్ట గణగ గూడదనియు, నేను వంద మారులు తెలిపి యుంటిని. ఇక్కడ జరిగిన జేమి? గృహములు కాల్చబడినవి. ఆయుధములు బలవంతముగ దీసికొన బడినవి. అంగములు గృహములు లూటీ గావించబడినవి. బండ్లు ఆపివేయబడినవి. ఇట్టి కార్యములవలన, నన్ను ఊహించుకొని చెర సాలనుండిగాని విడపించ దలచునెడల, వా కట్టి విమోచన మవసరము లేదు. నే నట్టి కార్యముల మూలమున విశేషపడలేదు. అసహాయా బాయి అరెస్టు కాబడెనని అబద్ధపువార్త వ్యాపించ జేతు బడినది. ప్రజలందుచే మరలకొంపావేసులయిరి. కాని యిందు మూలమున అసహాయాబాయికి అవమానము గలిగినది. రక్తపాతము చలననే, సైనిక శాసనము కట్టామున విధింపబడినది. అహమ్మదాబాదు నగరమున కింక మూలమున గలిగిన లాభమేదియు లేదు గాని సాత్విక నిరోధోక్త్య మునునకు మాత్రము ప్రబలమైయు గలిగినది. నా అరెస్టునకు విప్లు, ప్రజలు శాంతిని నిలిపి యుండినచో చాలెటువట్ట మీ సరికి రద్దుగావించబడి యుండెడిది. లేనిచో, ఫలితము చేపవనో నైనను నుండి యుండెడిది. చాలెటువట్ట రద్దగుట కింకను కొంతకాల మిపుడు బట్టునేని ఆశ్చర్యముండదు. శుక్రవారమునాడు నేను నిర్బంధముచుండి విడువబడిన పిమ్మట, ఆదివారమున తిరిగి డిల్లీకి వెళలి అరెస్టుగుట కుద్దేశించితిని. ఇంక మూలమున సత్యాగ్రహాద్యమమున కెంతయు బలము కలిగెడిది. డిల్లీకి వెడలకుండ, ప్రజలవైసనే సాత్విక నిరోధము నిపుడు బూలవలసి వచ్చెను. చాలెటువట్ట రద్దగువరకును సత్యాగ్రహ సత్యము నెలుల బూనితిని, రక్తపాత మూలకు గూడ జలుబునే సత్యాగ్రహమును బూనితిని, శాంతిని కాపాడి, ఆస్తిగాని ప్రాణమునకు గాని ప్రజల సాయము కలిగించుట మానివేయువరకును, స్వయముగ శరీర బాధల ననుభవించెదను. అహమ్మదాబాదు ప్రజలు పోరబాటులు గావించ రని నిశ్చయ మేర్పడువరకును, నేను కారాగృహమున నుండబాదు. స్వాతిక నిరోధము నవలంబించు వారు గాని, దానికి సానుభూతి జూపువారు గాని, దౌర్జన్యమున కెంతమాత్రము గడంగగూడదు. నేను తిరిగి అరెస్టు అయిన యెడల, ఉద్యమావలంబకు లెవరును, ఆస్తిగాని ప్రాణములకు గాని ఎట్టి అపాయము కలిగింపగూడదు.....సత్యాగ్రహోద్యమ మారంభించి, మారాలోచన లేకుండ, వేనకు వేల నియద్యమములో దింపితి నని తెలుపబడెను. కొంతవరకు మాత్రమే యిది సత్యము.

ఇట్టి యుద్యమమే లేనియెడల రక్తపాతమే జరిగి యుండెడిది గాదని, కొందరు చెప్పవచ్చును. ఇట్టి తప్పున కొక గొప్ప ప్రాయశ్చిత్తము సలిపితిని. నా వంటి వాని కది మిక్కిలి దుస్సహముగ నుండెను. అది ఎన్ని యనిన డిల్లీకి తిరిగి పోకుండుటయే. ఇది యింకను చాలదు. అందుకొరకు 72 గంటలు ఉపవాస ముండుటకు నిశ్చయించితిని. ప్రజలకు 24 గంటల ఉపవాసమున కన్న, నాకు మూడు రోజుల ఉపవాస మంత కఠినము గ నుండదు. నే నెంతటి బాధ ననుభవించుటచే, మీకు జాలి గలిగెనేని, అహమ్మదాబాదు పౌరు లెవరును హక్కుర్యములకు గడంగగూడదని నేను మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాను.”

గాంధీగారి మహాపదేశము అనుకొనిన ఫలితము నొసగినదని, ప్రభుత్వ ప్రకటనమే దెలుపుచున్నది. శాంతి స్థాపితమయినది. సైనిక శాసనము తొలగింప బడినది. అంగదులు తెరువబడినవి. వ్యాపారము యధేచ్ఛగ కొనసాగు చున్నది. డిల్లీ పంజాబు అధికారులు, బొంబాయి ప్రభుత్వ పునార్గము ననుసరించి గాంధీగారి తోడ్పాటుగైకొనుచో, ఆ ప్రదేశములందు గూడ శాంతి ప్రబలు ననుటకు సందియములేదు. డిల్లీ యధికారులు ప్రజా ప్రముఖుల తోడ్పాటు గైకొని, నాయకులు నిర్బంధింపబడ రని అభయమొసగి ప్రజలలో విశ్వాసము పుట్టించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని తెలిసికొనుటకు సంతోషము గలుగుచున్నది. ప్రజలను పరమాధాన పరచుటచే నెంతటి లాభము గలుగునో, అధికారులు మెలచులన గ్రహించు చున్నారు. ప్రజాభీష్టములకు వ్యతిరేకమని రుజువయిన చాలెటువట్ట శాసనము వెంటనే తొలగింపబడుచో, శాంతి శాశ్వతముగ స్థాపింపబడి, పాలకపాలితల ప్రేమపాశము బలపడు ననుటకు సందియము లేదు.

బెంగుళూరు అమెచూరు నాటకసంఘము

ఈ సంఘమువారును, బళ్లారి కృష్ణమాచార్యుల సంఘమువారును కలసి రేవటి నుండి నీపులో కొన్ని ఆంధ్రనాటకముల బ్రవర్తించుచు బెంగుళూరు నాటక సంఘమువారు, కన్నడదేశములో నాటకస్థానముల నభివృద్ధి జేయుటకు ప్రశంపాముగ కృషిసలుపు చున్నారు. చిత్రకళలను పునరుద్ధరించుటకును, సాంఘికాభివృద్ధిని గావించుటకును, వీరు బూరియున్నారు. 1917-వ సంవత్సరమున అభినయమునకు పోటీపరీక్షను నెలకొల్పియుండిరి. 1918-వ సంవత్సరమున శ్రేష్ఠమగు కన్నడనాటకము వ్రాయువారికి రు.250 ల బహుమానమును వాగ్దానము జేసి యుండిరి. విద్యార్థులకు వేతనముల నిచ్చి కొంత సహాయము గావించుచున్నారు. గ్రంథాలయము నొకదానిని భవించుచున్నారు. ఇంత వరకును దాదాపు రు.3000 లకు వీరు సమర్థములకు దానముజేసియుండిరి. విషజ్వరము బెంగుళూరులో చెలరేగినపుడు, సాంఘిక సేవకు గావించి మెప్పువడసిరి. ఈ పత్రికము జనవరినెలలో చిత్రకళాప్రదర్శనమును సలిపి, రవీంద్రుని యధ్యక్షత వహించుమని ఆహ్వానించిరి. ఈ ప్రదర్శన ముక్త్యంత వైభవముగ జరిగెను ఈ సంఘమువారి నాటకప్రదర్శనములలో నుప్రసిద్ధ నటనాసమర్థులగు టి. రాఘవాచార్యులగారు పాల్గొనుచుండుట వీటి శ్రేష్ఠతను వ్యక్తపరచుచున్నది. ఈ సంఘమువారి ప్రదర్శనములకు, చెన్నపురాంధ్రు లధిక సంఖ్యలతో వెడలి, వారికి తగిన ప్రోత్సాహము గావించి సన్నానింపగోరెదము.

సారాంశము చూచుట.

1917 వ సంవత్సరమున, సారాంశము చూచుటకు చక్కగ బనల సలిపినది పరిపాలన నివేదిక దెలిపియుండెను. కాని 1915 సంవత్సరమున మాత్రము సవి తిన్నగ బని చేయలేదని, రిపబ్లికన్ బోర్డువారు దెలుపు చున్నారు. పంచాయితీల సంఖ్య మాత్రము హెచ్చినది. నెల్లూరునందు 2, కడపయందు 19, బళ్లారియందు 70, అనంతపురమునందు 9, చిత్తూరునందు 19, కృష్ణాయందు 14, గంటూరునందు 20 పంచాయితీలు బని చేయుచున్నవి. నెల్లూరునందు కడప రెజిస్ట్రీ, కృష్ణాయందు కడప రెజిస్ట్రీ చక్కగ బని చేసినది తెలుపబడినది. నేరములను కాంపౌండు జేయుటకు పంచాయితీల కధికారి మొదలగు వాంఛనీయులను, ప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి గాని, కలెక్టరు లిందుల కంగీకరింప లేదట. బోర్డువారు గూడ, పంచాయితీల కిట్టి యధికారి మిపుడేబడికి రాదని దెలుపు చున్నారు. పంచాయితీల నేర్పరుచుటకు సానములను నిర్ణయించుటలో, కొంత విచక్షణ జూపబడి యుండినయడల, విజయమున కెక్కు డవకాశ ముండెదని, ప్రభుత్వమువారు నూచించు చున్నారు. పంచాయితీల గూర్చి కలెక్టరుల యొక్కయు, బోర్డువారి యొక్కయు, దృక్పథము మిగుల సంకుచితముగ నున్నది. పంచాయితీలకు తగిన అధికార బాధ్యతల నొసగి, ప్రోత్సాహ మిచ్చినగాని, నయ్యది జయప్రదముగ సాగనేరవు.

కాలేటు బిల్లు : మితవాదపక్షము

కాలేటు బిల్లును నిరాకరింప వలయునని, మాంటాగూగారి కనేక తంత్రీవార్త లంపబడినవి గాని, మితవాదులనుండి మాత్రము ప్రత్యేక తంత్రీవార్త రాలేదని, ఫిషరుగారు కామన్సు సభలో దెలిపిరి. కాలేటుబిల్లు దేశోపద్రవకరము అని జాతీయవాదులును మితవాదులును నేకగ్రీవముగ సంగీకరించు చున్నారు. జాతీయవాదులు, బిల్లు రద్దుకొరకు ప్రయత్నముల సలుపుచుండ, మితవాద సంఘములు తమ యసమృత్తి నైనను తంత్రీవార్త మూలమున నేల తెలుప గూడదో తెలియకున్నది. నూతన లిబరలు సంఘమువారికైనను మేల్కొని దేశమునంతను సంతోష పెట్టుచున్న విషయమున మాన ముద్రవహించిరను సవనాదమునకు సాత్తులు గాకుండ, తమ యసమృత్తి నధికారులకు దృఢముగ దెలుపగోరెదము. ఇండియాలో జరుగుచున్న విషయములు ఆంగ్లేదేశమునందెప్పటి కప్పుడు తెలియుట లేదని లండను ప్రెస్సు పత్రిక దెలుపుచు, వార్తాప్రచురణము సత్వరముగ గావించ నందులకు ఆంగ్లేప్రభుత్వమును మాంటాగూగారిని విమర్శించుచున్నది. హిందూ దేశపు సంగతులు తిన్నగ దెలియ కుండుటచేతనే, ఆంగ్లే ప్రజలు వాస్తవమును గ్రహింపలేకున్నారు. ప్రజల దృఢాభిప్రాయము మాంటాగూగారి కిప్పుడయినను తెలిసియుండవలెను. ఏరిక నైనను, ప్రజాభీష్టమును నెఱవేర్చగూడదా?

కలవల కణ్ణాశ్రేష్ఠిగారి ఆయుర్వేద వైద్యశాల

ఈ ప్రతిష్ఠాపనపు రెండవ సాంవత్సరిక నివేదికము ఆయుర్వేద వైద్యాభిమానుల కుత్సాహము కలిగించగలదు. నివేదిక పత్రికమున 166,558 రోగులకు వైద్యసేవ గావించబడెను. వ్యయము రోగికి 9 పైస లయ్యెను. ఆంగ్లేవైద్యమున కగు వ్యయముతో దీనిని పోల్చి చూచిన, నిది యత్యల్పమని స్పష్టమగును. సన్నిపాత ద్వారము మొదలగు కఠినవ్యాధు లీ ప్రతిష్ఠాపనమున గుదుర్చబడెనని వివరింప బడినది. రావుబహదూరు కణ్ణా

శ్రేష్ఠిగారి యాదార్యము చేతనే నిట్టి ప్రతిష్ఠాపనలు కొనసాగుచున్నవి. వారి ప్రయత్నములకు, ఆయుర్వేదాభిమాను లెల్లరును తోడ్పడ గోరుచున్నాము.

పరిశోధనము

ప్రభుత్వపు రికార్డులను చారిత్రక పరిశోధకులు కఠింపుటకుతగిన యవకాశమిప్పుడు గలుగుట లేదు. ఇకముందు నుండియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గ్రంథముల లిప్తును తయారుజేసి, కొన్ని ముఖ్యముగు వాటిని నచ్చొత్తించెదరు. ఇందుకొరకు సలహానిచ్చుటకు, యదునాథ సర్కారు మొదలగు ముఖ్యులతో ప్రత్యేకసంఘము నేర్పాటుజేసిరి. ఈ సంఘమువారి ప్రయత్న ఫలితముగ ప్రాచీన గ్రంథములు ప్రజలకు సులభముగ లభ్యమగునేని, సాకర్వకరముగ నుండును. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువును పరిశీలించదలచినవారు, 15 ఏప్రిలు ఫోర్టుసెంటు బార్డి గెజెట్టును జూడవలయును.

గోదావరిమండలసభ.

సమన్వయక సమావేశము

(ఒక విశేషమును ద్వైతము)

కుని, ఏప్రిల్ 18: — సభాభ్యుదయ సంఘము ద్వైత దీక్షింకల క్షుద్ర జయంతి రామయ్యపంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్ గారును మారుమండి ప్రతినిధులును నిన్నటియందయము మెయింబలో నిక్కడకు వచ్చిరి. ఆహ్వానసంఘాభ్యుదయ ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులును దైత్యేంద్రుడును వెల్లి సభాభ్యుదయ గారించి ప్రసాదించి దూరేరి.

ఆనంద్రిక వేంకటపతిరాజు గారును ఆనంద్రిక రామచంద్ర రావుగారును కొండా వేంకటప్పయ్య గారును, ఏకా లక్ష్మీనరసింహుగారును, పి. మూర్త్యునారాయణరాజు గారును కాకినాడ రాజమండ్రి వెద్దాపురము అమలాపురము లోని యభ్యులగు వ్యాపారులును విచ్చేసిరి.

సభాకార్యక్రమము సా 2 1/2 గంటలకు ఆరంభమయ్యెను. సాయంకాలమునకు గుమారు 300 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. కుని జమిందారీ కుటుంబములోనివారును బంధువులును విచ్చేసి వైకపార్టీధ్వజో కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. కే. జగన్నాథరావు గారు కవిరాజు కళావధానులు కద్యములకు జదివెరి.

ఆహ్వాన సంఘాభ్యుదయ శ్రీరాజకన్యరాయి వేంకట సూర్యనారాయణ రాజు బహద్దరు గారు తమయభివ్యవహారము జదివెరి

అభ్యుదయ ఎన్నికకు గా వేంకటపతిరాజుగారు ప్రతిపాదించిరి. కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగా రామోదించిరి. ఉర్రూ అలీషా, ముబ్బరాములు గార్లు బలపడిరి.

అభ్యుదయ సంతోష ధ్యానముతో శాసనము నలంకరించిరి. వారి యభివ్యవహారము పిమ్మట విషయ నిర్ణాయక సభ యేర్పడెను. మధ్యాహ్నము నుండియు సభ ముల జరుగును. (తంత్రీవార్త వలన)

జొన్నవాడ అన్నదాసు కమిటీ. — కమిటీ యునిసిఫర్ చేరుమకు ఎస్. వేంకటనరసింహారావు రామబహదుర్ పంతులు రు 5-0-0, కడప మునిసిఫర్ చేరుమకాకూరు శ్రీనివాసరావు 1-0-0, నెల్లూరు మునిసిఫర్ చేరుమకా మన్ ఏ. యస్. క్రిష్ణరావు 1-0-0, తిరుపతి పేష్కారు మంగమూరు సూర్యనారాయణరావు పంతులు 2-0-0, పట్నం మంగమూరు లక్ష్మీనరసింహపంతులు 1-0-0, కళింగ క. వి. రావు దాచార్యులు గారు నెల్లూరు కొ. అజరేటిపు శ్రీకటారి 1-0-0, నెల్లూరు కళింగ ఎమ్. విశ్వనాథరావు 1-0-0, కళింగ ప్రగడ రాజు రామచంద్రరావు 1-0-0, వివాదబహదరు రామచంద్రరావు భార్య లక్ష్మీబాయిమ్మగారు 2-0-0, ముత్తరాజు ముబ్బరావు హెచ్. ఎం. 1-0-0, బి. మాల్కండయ్యగారు 0-8-0, క. ముబ్బరాయుడుగారు 0-8-0, పె. వరదయ్యకెట్టి గారు 0-8-0, వ. కొండయ్య వెంకట్రాయయ్యగారు 0-8-0, కొల్లూరు స. ముబ్బరావురెడ్డి 0-8-0, ఎ. ముబ్బరావురెడ్డి కళింగ 1-0-0 స. హనుమంతరావు.

సా ని క వార్త లు

తెలంగాణోటిసు: — పోస్టు ఎక్స్ ప్రెసు రయిలు పకాలమునా పగువెయ్యడల, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లుపాటు, రేపు ఉదయము 7-15 గంటలకు దెలిపిచేయబడును.

కృష్ణాజిల్లాసభ: — ఈసభ నిలిపివేయబడినదను వార్తను ప్రకటించవలదని, మాకు మరయొకకంత్రివార్త పంపబడెను.

మద్రాసు లిబరలు సంఘము: — ఈ సంఘము వారి సభ నేటిదినము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు జి.ఏ. పరీక్షకుగారి ఆఫీసులో గూడును. బి. బి. గోవింద రావును య్యారుగా రధ్యక్షత వహించెదరు.

అన్నదానము: — మద్రాసు వ్యాపారుల గుమాస్తాను రేపటి ఆదివారము పగలు 10-30 గంటలకు మైసూరులో లక్షదగ్గరకును భావ్యం ఆయ్యంగారి మార్కెట్టులో బీదల కన్నదానము గావించెదరు.

విశ్వవిద్యాలయ నిబంధనలు: — ఇంటర్మీడియట్, బి. ఏ. ఆఫ్ ఆర్ట్స్, బి. యస్. సి. డిగ్రీల పరీక్షా నిబంధనలలో మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు నూదించిన మార్పులు ప్రభుత్వమువారిచే సంగీకరింపబడినవి.

నిమ్మబాత్తుధరణసంఘము: — ఈసంఘముకు మున స్వామిబ్రహ్మచంద్ర, ఆర్. జంబునాథకాగార్లు మార్గ నెంటురులో రేపటి ఆదివారము పగలు 8 గంటలకు "సంఘాక్షేపము" గూర్చి యుపన్యసించురు.

ప్రపంచస్వబుద్ధిపునరుద్ధారణసభ: — ఈసభ వారి యాజమాన్యమున, సోమవారము 21 - వ రేపిన సాయంత్రము 5 గంటలకు, అడ్లాపిళ్ళవీధి 97 నంబరు గృహమునందు, సభాక్షేపములు స్థాపకులచే వివరింపబడును. ఎల్లరు విచ్చేయబాగ్గితులు.

వెల్లింగుటను సెనిమా కేసు: — ఇచ్చ అనువారు, కెల్లింగుటను సీనీమా ప్రాశ్రముటరగు యస్తుండి గారిపై దెచ్చిన క్రిమినలు వ్యాజ్యము, హైకోర్టువారిచే నిన్నటిదినము కొట్టివేయబడెను. ప్రేక్షకు లనేకులు తమ సుకసమును నెలి మిచ్చిరి.

బెంగుళూరు ఆమెమూరు నాటకసంఘము, బళ్లారి కృష్ణమాచార్యులసభ: — ఈ రెండు నాటక సంఘములు గలసి విశ్వోదయాసభలకు హాజులో 19, 20, 21, 22 లేరులకు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు నాటకముల బ్రదర్శించెదరు. శనివారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు రామదాసునాటకము, ఆదివారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు విజయనగర సామ్రాజ్య పతనము నాటకము ప్రదర్శింపబడును. రామదాసు నాటకమున టి. రావునాచార్యులు బి. ఏ. బి. యల్ గారును, నాటకగ్రంథకర్తలగు భక్తకరము గోపాలాచార్యులుగారును, సాశ్రీల ధరించెదరు.

కెయిరో అల్లరులు.

కెయిరో, ఏప్రిలు 18: — గత మూడు దినములలో కెయిరోయందు చాలతీవ్రమగు అల్లరులు జరుగుచున్నవి. ప్రజలు ఆర్మీనియనుల నెడింపసాగిరి. గత 48 గంటలలో 38 గురు చంపబడిరి. 100 గురుకు దెబ్బలుకలిగిరి. ఇక్బాల్ దార్మీనియను లందఱిని నైనికాధికారులు గామయన్నాడు. నైనికులకును ప్రజలకును విశేషముగ కలహముగలిగి అల్లరివారలలో వనేకమంది మరణించిరి. పోరులలో 22 మరణించిరి. 47 గురు ఆకుపత్రికి గొంపోవబడిరి. ముగ్గురుటిటిమై నైనికులును, ఇద్దరు నిరాయుధ నైనికులును చంపివేయబడిరి. ప్రజలు అలెగ్జాం ద్రియానగరమునైనికుల నెడించిరి. నైనికులు కుసాకుల గాత్తిరి. 17 గురు మరణించిరి. అనేకమందికి దెబ్బలుకలిగిరి. చివరకు నెరుగి నెలకొల్పబడినది.

సాత్విక నిరోధనోద్యమము.

గంధీ మహాత్ముని ఉపదేశములు

బీసెంటుగారి అభిప్రాయములు

వివిధ ప్రకారములలో యల్లదలలు.

ధీర్

ఏప్రిల్ 16:— నేటికే తెలిసిన కడపటి వార్తల ననుసరించి మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు దుకాణము లింకను తెరవబడుచున్నది. నగరమందలి ప్రజల లాంగుండ నున్న దనియు తెలియుచున్నది. ముగిసిపోయిన దీక్షలు, చెత్తదబ్బాలు మొదలగు వానిని పోగుచేసిరి.

ఏప్రిల్ 14:— ఇంక (రాత్రి 10 గం) వరకు దుకాణములు తెరవబడలేదు.

ఏప్రిల్ 15:— చాల పాఠశాలలపైన వెనుక చాందీ చావులో కొన్ని దుకాణములు తెరవబడినవి.

సాత్విక నిరోధనోద్యమము.

ఏప్రిల్ 15:— ధీర్ చీపు కమిషనరుగారు నేటి యాదయము మరల సాత్విక నిరోధనామకముతో బ్రాహ్మణులను రాయవారములను జరిపిరి. స్వామి శ్రద్ధానందగారు గూడ నుండిరి. నాయకులు లాఠీ చెప్పునివలయునని చెప్పి చీపుకమిషనరుగారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు ప్రకటించిన కడపటి ప్రకటనమును చదివిరి. అన్ని వ్యాపారముల జనులను రావించి వారిచే మరల వ్యాపారము పాగునట్లు చేయవలెనని కొందరు నాయకులు నూచించిరి. తగిలినందున జంతుహంతకులు మేకలను చంపునట్లు చేయవలెననియు నూచించబడెను. నాయకుల కొర్రల నవలయు జరుపుటకు బ్రాహ్మణులందఱు సాయంత్రము 9 గంటలవఱకు నిలిపివేయబడెను. ఇంకలలో నాకింకొక్కటిగాను గారు జంతుహంతకులకు హితబోధగలిగించి వని మరల ప్రారంభమగునట్లు చేసిరి. సాయంత్రము 9 గంటలకు వ్యాపారస్థులలో ననేకులు అధికారులకు గలసికొని గాంధీగారివై వారీచేయబడిన ఉత్తమపుండర్వమునను, తమ నాయకులకు బంధించువారును అనుమానములకులను ఈ కమిషన్లు జరిగినదని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి కట్టి ఆలోచనయే లేదని చీపుకమిషనరుగారు చెప్పిరిమిదట ప్రజానాయకులను బంధించుట ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశముకాదనియు, గాంధీగారు ఎప్పటికీ ఆరోగ్యముతో సుఖంత్రుడై ఆనామృదాబాదులో నున్నారనియు, గాంధీగారివై వారీచేయబడిన ఉత్తమపుండర్వముననే సమైక్యము జరిగినదని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి తెలియదనియు చీపుకమిషనరుగారు సంతకముతో కరకరములు పంచివెట్టబడెను. జంతుహంతకులు మరల వనిపూర్వంబిందలియు సభయందు ప్రకటించబడెను. సాయంత్రము ఒక్క గంటసేపైనను పావులు తెరచియుంచుదు నని అనుకొనుచున్నారు.

ఏప్రిల్ 16:— (రాత్రి 10 గం.) దుకాణము లన్నియు మూయబడినవి. సమైక్య అట్లనేయున్నది. నగరము కాంతముగ నున్నది.

బొంబాయి

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:— బొంబాయి రాష్ట్రములో సోమవారము రోజున జరిగిన ఆందోళనమునందు 11 గురు అరెస్టు చేయబడిరి. వారు బ్రాహ్మణులకు వడచెడు మార్గమునందు పెద్దరాళ్లనువెట్టి జనసమూహములకు చాలకష్టము కలుగజేసి నందులకును, ప్రజలమీద రాళ్లు చుట్టించుటకు ఈ మొదలగాగల దుష్కార్యముల నొనరించి నందులకును వారిని బొంబాయి మేజిస్ట్రేటు వారివద్దకు తీసుకొని వచ్చిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ఆ ఆందోళనాకారులలో నొక కానిస్టేబులునకు హాని కలుగజేసినందులకు గాను 10 రూపాయలు జూర్యువాచేసిరి. మిగిలినవారిని వారివారి కష్టినములకు తగినట్లుగా శిక్షించుటకు గందరగోళములలో మరియొక చరిత్రము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 15:— ఆనామృదాబాదు నగరములో గత గురు, శుక్రవారములయందు జరిగిన కల్లాలము యొక్క చరిత్రను ఆదివారము తేదీగల యంత్రరహితమైన అభి ఇండియా శ్రత్యేక విలేజురి ఇల్లు పంపెను. ఈ కల్లాలములలో తిరిగినవారల యుభయముగా మిల్లులలోను ప్యాక్టరీలలోను పనిచేయువారలు. గతవత్సరము మిల్లు మున్నగునవి అన్ని జరిగినప్పుడు పనివారిదై తరపున గాంధీమహాత్ముడును స్వరాజ్యవాదులను నిలబడి, వారివాక్కులకొరకై వాదించిరి. గాంధీమహాత్ముడు నిర్బంధవాసమునందుండునని నా

ర్తలుగత గురువారము ఉదయము 10 గంటలవఱకు తెలియబడెను. ఈ కఠినవార్తలకు తోడుగ మిల్లులను మొక్కట్లు కాలమునందు గాంధీ మహాత్మునితో కూడ ప్రజా సౌఖ్యము నకుపాటుబడి పనిచేసిన ఆంధ్రాబాసు సారాభాయుగారు సోదరి మణి అనసూభాయుగారు కూడ ప్రభుత్వము వారిచేత అరెస్టుకాలవడిన వార్తలు పని వారి వాండ్రకు తెలియజేసి వారిలో భావోద్వేగము మోచెను. ప్రజలలో భావోద్వేగము కలిగిననుటకు క్రథను నిదర్శనము దుకాణము లన్నియును మూయబడుటయే! మధ్యాహ్నము మూడుగంటలవఱకు నగరమంతయు మోదాగత నిర్బంధమయి డెను. ప్రస్తుత కార్మిక పరిస్థితులచే చాలయంతి పనిలేక యుండిరి. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు వీరు బహుళ సంఖ్యలగు గుంపులతో కార్మిక లనేకులు నగర వీధులలో నికదచ్చి, త్రేగేట్టుగుండా లైలుస్తేమకుడు వెడలిరి. మార్గ సుభ్యమున అనేకవిధములగ కేళు కరతాళములు మున్నగు ప్రదర్శనముల చేసిరి. మోటారు బండ్లనుండియు, గుట్టపుబండ్ల నుండియు పోవువారలను బండిలోనుండి బయటికిలాగిరి. వారి మెంటు బోవువారల గొడుగులను లాగిసిరి. దుకాణ దారులు పని మూయటకుండా వ్యాపారము చేయువారలచేత బలవంతముగా దుకాణముల మూయించిరి. దారిబోవు యూరోపియనులను బాధపెట్టుటయు, ముఖ్యము మిల్లు ఉద్యోగులను బాధపెట్టుటయు వీరి యుద్దేశము. మిల్లు ఇంజనీరు సాగరు, నేతయజులను షేపియగార్లు మోటారుకారు ఎక్కి బోవుచుండగా వారివద్దకు కర్రలతో సాముజేయును వెల్లిరి. అతికఠినముగా వీరిని బాధపెట్టిరి. కోపాగ్నివైకమైన జనసమూహముచే ఆక్రమింపబడితిమని వీరు తలచి ప్రేమదాన రాగియా సమీపస్థలములలోనున్న బాసలబులను నిలవలను గోధుమడి కర్మాగారములో ప్రాణరక్షణకై వీరిని వురుగు ను పారి పోయిరి. ఈ సమూహము వీరు కర్మాగారమునకు వెళ్లకప్పటికి, తమప్రజా వేయబడెను. వీరి నికపురకు లొంగతియుటకు కార్మికలందఱును చప్పట్లు కొట్టిరి. తుదకు కార్మికము ఒక కిరసనాయలు డబ్బు తీసికొని వచ్చి మిల్లు భవనముమీద పోసి, నివ్వ ఆటించిరి. ఈ దురాగతమును ఆపుటకు పోలీసువారు చాల ప్రయత్నించిరి గాని, బహుళ సంఖ్యలగు విప్లవకారుల సహాయమునకు వచ్చుటచేత, పోలీసువారి ప్రయత్నములన్నియును విఫలకృతములయ్యెను. తుదకు ఒక నైపుణ్యము వీలవడెను. జిల్లా కలక్టరు. జి. ఇ. బాయిస్ట్లుగాను, 97 వ భారతీయ కాల్పులము కధిపతియైన రెస్టి నెయి కర్నలు జి. ఎన్. ప్రేజుడు గారును, పోలీసు ముఖ్యుల రెండెంటు ఆర్. బోయడు గారును కిక్రము గ. రంగస్థలమునకు వచ్చిరి. ప్రజాసమూహమును వెనుకకు తరుముటకు ప్రయత్నించిరి. ఈ సమూహము దురాగతము చేయుటకు నిశ్చయించుకొనుటచేతను, ఆస్థలమునుండి కొంచెమైనను కడలాటకు వీరికి యుద్దేశము లేదనుటచేతను, వీరిని తుపాకులతో కాల్పుటకు ఆజ్ఞాయాచుబడెను. మెంటు చేతులకు చెల్లాచెదరయ్యెను. కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగా పనులకు వీరమైన గాయములులేగిరి. కలహకారులచే ఒక పోలీసువాడు చంపబడెను. మిల్లులలోను కాలిపోయెను. ఆదినము మధ్యాహ్నముననే, ప్రభుత్వమువారి మెంటులు దైర్ఘ్యము చేసిన ఇద్దరు యూరోపియనులు మోటారుబండిలో వెళ్లుచుండగా కార్మికల గుంపువీరిని ఆడ్డగించి మోటారుబండిని గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధవాసమునకు విచారింపుచు వారలతోగలసి నడచి రావలసినదని వీరుకొరి. వీరి కోడలకు యూరోపియనులు కృతఃకరింతుటచే ఆడ్డగించిరి.

వ్యర్థమైన విజ్ఞప్తి.

సాయంకాలమునందు ఆనామృదాబాదు సత్యాగ్రహ సభవాద సర్వాధికారి నీతిరహిత ఒక బహిరంగ సభ గావించిరి. బహుళ సంఖ్యలగు సభకు విచ్చేసిరి. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధవాసమును ఖండించుచు నగరములో కల్లాలమేమియును చేయవలసినయ్యు, పనిని ఆపివేయ వలసినయ్యును నుడువుచు ప్రజలకు సుపర్యసించిరి. వీరి ఉపదేశమునకు వ్యతిరేకముగా శు

క్రవారము ఉదయమున జనులు దుకాణములు మూసిరి. ఇంకను దౌర్జన్యములను చేయు ఉద్దేశములతో కార్మికము వచ్చిరి. దుకాణములు తెరచినవారిని మూయవలసినదని భయపెట్టిరి. పెరుగుకట్టుల కట్టులు యున్నగువాటిని బూసిరి. దుకాణములు మూసినంత మాత్రమున సంకల్ప వీరెండక, ప్రజలగుహముల మీదకు, కిటికీలమీదకు రాళ్లుచుక్క మొదలడిరి. జనులను బాటుటకు రాకుండ జేసిరి. మొదట కలహకారులగుంభ్య రమారమి 4000 యుండెను. క్రమముగా సంఖ్య విపరీతముగ పెచ్చుప్రారంభించెను. వీరు నగరములోని వివిధస్థలములను దర్శించి ప్రారంభించిరి. లాల్ బర్వాదగ్గియు రాగానే మెట్రిక్యులేషను, స్కూలు ప్రేమలు విద్యా పరిష్కారమునుమాది వానిని అన్ని పాటుచేసి వాళన మొనరించిరి. అన్ని వ్యాపక వార్తలు తెలు బ్రేగేడువాడు ఒక పెద్ద యంత్రముతోను, మూడుదన్నయంత్రములతోను వచ్చిరి. ఈ గుంపు వారు పెద్ద యంత్రముల పాడుచేయుటచేతను ఇంక ననేకవిధముల వీరికి ఆడ్డమునచ్చుటచేతను తెలుబ్రేగేడువాడు ఏమియును సేయవచ్చులేకపోయిరి. ఆ యంత్రములమీద పనిచేయుచు అగ్నిని ఆర్పవారలకు ఆడ్డగింపజేసి వారలు పారిపోయిరి. వీరకు జిల్లాకలక్టరు కచేరికి జనిరి. అవట ప్రభుత్వమువారియొక్క అనేక ఇతర కచేరీలు కలవు. ఇందులో ముఖ్యమైనవి కలక్టరు గారియొక్క కరస్పాండింట్లతోను, అకౌంటు ఆఫీసు, ఖజానా ఆఫీసు, ఇన్ కమటాక్సు ఆఫీసు, సీటీ మేజిస్ట్రేటు ఆఫీసు, న్యాయ ఆఫీసు, విచారణాలోనున్న ముద్రాయిలనుండు చెరసాల, సబ్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసు, వాన్ డ్రెయోములలో వారు ఆఫీసు, మున్నగు వాటికి అగ్ని సంపించిరి. ఇవి అన్నియును వాళన మయ్యెను. ఈ సమూహమునకు యును అనేక గుంపుల క్రింద వివిధస్థలముల ఒక్క సయముననే వాళనమును ప్రారంభించుటకు చెవరి. ఇట్టి పెద్దసమూహమును పోలీసువారు మరల్చలేకపోయిరి. మిగిలిన చిన్నయంత్రములు రెండింటిని విప్లవకారులు బద్దలొట్టి కార్యసాధనమునకు లాభములేకుండ జేసిరి భవనములన్నియును కలహము ఆయినది. ఈభవనములలోని సామాన వాళనము చేయబడెను. కలహపోచేసిన వనియంతయును దగ్ధ మయ్యెను. బోడిగోడలు మారెను, వాళనమును తెచ్చుచు నిలబడియున్నది.

వైదీలు తప్పించుకొని పోవుట.

వైదీలు ఏబదిమంది విచారణకుండిరి. వీరందఱును ఈ కల్లాలములో తప్పించుకొనిపోయిరి. ఈ జన సమూహము ఆనామృదాబాదు విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీమీద ఆడ్డగించి, ఎలక్ట్రిక్ థర్మలకు తెగగొట్టి విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రములకు విశేష నష్టమును కలిగించిరి. వీరులలోనున్న ఎలక్ట్రిక్ థర్మలకు బద్దలొట్టిరి. వెన్నెల లేకపోయినయెడల గత కొలదివలెను లోలోను నగరమంతయును సంపూర్ణమైన చీకటిగొనుండెడిది. వీరు విద్యుచ్ఛక్తిని పట్టుకొని కంపెనీని ఆడ్డగించి, ఆ కంపెనీ నూపించెంటు, జి. ఇ. బ్రాహ్మగారిని కొట్టిరి. నగరములోని తెలివితేలిగలకు (రెంజీనేరి) మధ్యాహ్నము మూడు 11 గంటలకు విప్లవకారులు తెలిగ్రాపు ఆఫీసుకు తిరుల. బెట్టి ఆందలి పరికరములను యంత్రసామానులను కర్రతో నిర్మించిన కట్టడమును పూర్తిగా వాళనముజేసిరి. ఆనామృదాబాదునుండి యంత్రస్థలముల సుబంధముగల తీగలన్నియును గత శుక్రవారమునాడు తెరవబడెను. ఇచటనుండి ఆగ్రానగరము ద్వారా బొంబాయికి తిరులు పంపుటకు వీలు గనుండెడిది. ఇట్లు బొంబాయికి తిరులకు పంపు తీగ తెరవబడుటచే ఆ సౌకర్యము పోయినది. ఆనామృదాబాదు పరిసర గ్రామములలో తీగలకు తెరచుట మొదలగు కార్యములు తెలియుచున్నవి. మరమ్మతు జేయు తెలిగ్రాపు పనివాడ్రకు నైరిక సిబ్బంది యచ్చట ఏర్పాటులు చేయబడెను. ప్రభుత్వభవనము లలోనున్న పోలీసు చావులకు తగులబెట్టిరి. ప్రభుత్వము వారికి సంబంధించిన చావులు ఈ కనుబడిన స్థలములలో వాటిని వీలు అయి నంతవఱకు ఊపిడిని వాళనము జేసిరి. పోలీసువారి కంటే జనుల సమూహము హెచ్చుగనుండుటచేత, నైరిక బలము వివిధ స్థలములకు పంపబడెను. కల్లాలము అధికము గాకుండుటకు, ఉద్యోగుల నెవరిని జంపకుండుటకును, వివిధస్థలములలో తుపాకులు కాల్పు ప్రారంభించిరి. మూడుబడిన కల్లు పారాయ దుకాణములు శుక్రవారమురాత్రి బలవంతముగా తెరవబడినవి. అందలి మద్యపానీయములు అవసరింపబడెను. శుక్రవారమునాడు యూరోపియనులను ముఖ్యముగా ఉద్యోగులను ఏరి తీరముగా కొట్టిరి. త్రేగేట్టు వద్ద చాటుఫీలు గారు ప్రాణముదక్కించుకొని పారిపోయిరి. వీరు

మొదట బండిలో పెట్టుకుంటే గాత్రంలో పీరినట్టిది. దైవ భక్తులతో ఆదేబులు మొదట బండికి తగిలెను. ఇన్ స్పెక్టరు ఏదైనా సమస్యను గురించి ది. కొంతవారైనా రాత్రినే కొట్టిరి. వీరిద్వయములను పోలీసు సార్లుంటు ప్రేరియగారు మర దించిరి. ఈకలలోలములలో నుమారు 150 మందికి గాయములు తగిలెనని అంచన వేయబడినది. చంపబడినవారి సంఖ్య సరిగా తెలియదు. రమారమి 12 గురు చనిపోయినది తెలియుచున్నది. జనులు సమావేశము కాకుండా అటంత పరుగుబడిరి.

గత దినచర్యను ఆలోచించగా శనివారమునాడు జనులు సమావేశము కాకుండా ఏర్పరచుట మంచిది, నాలుగుకోడ్లు కలసికొని స్థలములనుండి పైకివలను నిడుమించిరి. పరిమంది కంటే ఎక్కువ గుంపున్నయెడల, సాయంకాలము 7-8 గంటలు మొదలుకొని, మరునాటి యుదయము ఆరుగంటలవఱకు వంద యెవరైనను గృహములు కదలియెడలను వారిని తుపాకులతో కాల్చివేతు మని గుజరాతి భాషలో ఒక ప్రకటనమును వెలిబుచ్చిరి. ఈ ప్రకటనమున గందరగోళము తగ్గిపోయినది. కలంతయును కాంతముగా గడచెను వీరులన్నియును నిర్ణయమై యెడారిలో నుండెను. టికాణము లన్నియును మూయబడిన గాంధీమహాశయము బొంబాయి నగరము చేరినది వార్తలు శనివారము మధ్యాహ్నము ఆహమ్మదాబాదు నగరముచేరినది. ఆహమ్మదాబాదు సత్యాగ్రహ సభవారు ఈవార్తలను నగరము లోనికి నలుప్రక్కలకు తెలియజేతు నుడువలసిన బంధి. ఈవార్తలను శనివారమునాడు కాంతివిధి లెను. బొంబాయి నుండి సైన్యములు వచ్చుచుండె నని శుక్రవారమునాడు విప్లవ కారులు కనుగొనిరి. ఎవరో కొందఱు రైలుపట్టాలకు తీసి వేసిరి. ఎవరికిని గాయములు తగులలేదు.

జైమనివారక సేనాసంఘమువారి కార్య నిర్వాహకము ఆటంక పరుపబడినది.

బొంబాయి రాజధాని జైమనివారక సంఘముయొక్క అసరి జనరలు కార్యదర్శి, మా. పునాత్తమనాను తానూ రుదానుగాను, గుజరాతి రాష్ట్రములో జరిగిన గందరగోళములవలన జైమనివారక కార్యనిర్వాహకము చాలవరకు ఆగిపోయినదియు, తంతుల రాకపోకలు ఆగిపోవుటవలన గత శుక్రవారమునుండి గుజరాతి రాష్ట్రమునుండి ఒక్క సలహామైన ననువచ్చుట లేదనియు కల్లాలమునకు పూర్వము తనకు 60 మొదలు 70 యుత్తరముల వఱకు వచ్చుచుండెననియు నుడిచిరి. మార్చి 25 వ తేదీనుండి కలియావలన పశువుల గడ్డికి కలుపు కలుగుటచేత, ప్రియ ఎంక్రములో సెక్కులడిన గడ్డిచేపు కలియజేయు పంపబడుచుండెను. వీరాంగణంలో తగులబెట్టబడిన గడ్డి వీరుపంపినదని తలచబడుచున్నది. తపాలా, తంత్రీ వార్తల రాక పోకలు లేకపోవుటచేత కరియైన విషయములను తెలుపుటకు వీలులేకున్నది. కలియావాలోని జైమనివారక సంఘము వారియొక్క పని ముఖ్యముగా గడ్డిని సప్లయ చేయుటకు చాల భంగము కలిగినది. ఇందుమూలమున ఆఫలములలోని పశువుల ఆరస్థ చాల దుర్భరముగా నుండును.

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 15:— ట్రెయ్యు ఆఫ్ యిండియా యిట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నది. ఈ యిట్లుల యొక్క ముఖ్యోద్దేశము రైల్వేలను తంత్రీ సమాచారమున ఆపివేయుటకు కొన్ని దినములకుండల లండను ట్రెయ్యులో ప్రకటించబడిన హెల్ సింగు భోక్తు తంత్రీయట్లు తెలియజేయుచున్నది. స్థాన పోలీసువర్తననుండి బోల్షేవిక్కు యేజెంట్లువలన బొంబాయికి వంపబడిన 20,25,000 పాపాలు ఇండియాలో మార్చి ఏప్రిల్ నెలలో బోల్షేవిక్కు కార్యక్రమము నడపించుటకుని తెలియుచున్నది. పరిస్థుతపు ఆంగ్లోభాషను ఈవార్తలను నేటిభవించుచున్నది. అవి కేవలముతటస్థిక మగు నేనిచాలవంతగనుండగలను.

ఏప్రిల్ 15:— ఆహమ్మదాబాదు రివిల్యూషనరీ కావనమును రద్దుచేయవలసినదని జార్జి సార్వభౌమునకు సలహాచెప్పవలసినదని ఇండియాకుంత్రీ గారిని గోరు నిమిత్తము బొంబాయి న్యాయవాదు లొక సభ నొనరించెదరు.

బొంబాయిసితి.

ఏప్రిల్ 15:— బొంబాయిలో నంతయు నెమ్మదిగా నున్నది. వ్యాపార మెప్పుటియట్లు నడచుచున్నది. మూడు ఆహమ్మదాబాదు యధాస్థితి నొందుచున్నది తెలియుచున్నది. ఆహమ్మదాబాదు అల్లలలలో 250 గురుకు దెబ్బలు తగిలినవని ట్రెయ్యు ఆఫ్ ఇండియా విలేజరి వ్రాయుచున్నాడు. మరణించినవారు నుమారు 20 గురుకునని తెలియుచున్నది.

గంధిగారి వరితాపము.

తాముచేసిన అల్లరులకు పరిశించుచు ఆహ్వాదా బాదు ప్రజలొక దిన ముపవాసము నాచరింప దగుననియు, అల్లరులలో మరణించినవారి కుటుంబముల సురక్షాధార్థ మొక నిధిని నెలకొల్పు వలయుననియు, గంధిగారు నూచించిరి. (కార్యముల నొనరించుట వలన గలుగుపాతక మందటికిని బోధపడునట్లు జేయు నిమిత్తము వారు 72 గంటల పవాసము చేసెదరు.

గవర్నరుగారి ప్రకటనము

ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి గవర్నరుగారు నేటిపాడుంకాల మొకప్రకటన నంపుదురు. యూరోపియను ఇండియను వర్తకులందఱును, మ్యాన్సిఫులు మొదలుబందఱును, ప్రధాన నాయకులందఱును సభకు విచ్చేయవలయునని వారు కోరిరి.

బహిరంగసభ.

గవర్నరుగారి ప్రకటన.

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 15:— దొరతనమువారి యాహ్వానమున నేడునైన్య కాలేజిలోలో పెద్ద బహిరంగసభ జరుగబడెను. యూరోపియను, ఇండియను పౌరులన్ని తరగతుల వారును సభకు వచ్చిరి. ఆసమయమున గవర్నరుగారు ప్రస్తుత స్థితినిగూర్చి ప్రకటన చేసి వ్యాసుకాంతుల నెలకొల్పుటలో ప్రజలు గవర్నరుమెంటు వారి కన్ని విధముల సహాయమునొస వలయునని కోరిరి. వారిట్లు చెప్పిరి. మనవిష్టమచాల వారుని స్థితి నెదుర్కొన వలసియున్నది. ప్రస్తుతపు ఆకాంతింకటికిని రాలకు చట్టముల కాసిం చుట యే కారణమని పలువురు చెప్పుచున్నారు. తగినంత ఆన సరములేకుండనని కాసింపబడకుండునని తమ అభిప్రాయము స్థానిక ప్రభుత్వమువారిని సలహాచేతునకే ఆకాసనము నెవ్వోటకు భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టినది తమనకుకము చేరకత్తుకకాసన ముంకరించువరకేది అనుభవించిరాదు. కొంత మంది తుంటులు స్వలాభార్థము ఈ కాసనములకు తప్పు అభ్యయమును జెప్పి ప్రజాసమూహముల భయపెట్టిరి. అట్టి వారు విశేషముగ నున్నారు. రౌలటు చట్టము నుతగ్గించి కొంతమంది దాని నెత్తివేయవలయుననుటకంటే నెక్కువ మనోకరములగు ఉద్దేశముల నిర్వహించుకొన మామగినుచు న్నాడు. ప్రస్తుతపు ఆందోళన మొకమాత్రమును కాన నాబద్ధముగ లేదు. నిజమైన రాజకర్తీ పరాయణులు గవర్నరుమెంటు వారి యభిప్రాయములకు మార్పుట కన్ని విధములగు కాసనము సరణ ప్రయత్నములను పయోగించురు. అంతవరకు ప్రమాదకర ప్రతిష్టల నైకొనరు. కాసనములకు సభలకు తామెప్పుడును ఆటంకము చెప్పలేదు. అభిప్రాయములని ధారాళముగా వెలిపుచ్చుట కనకాళియాయుడెను. అతిదారుణముగ చెప్పినను వారు సహించుచున్నారు. కష్టములతిగ్గికముగ నున్నను నైనిటలను పోలీసువారును చాల నెమ్మది నూనిరి. అది చాల ప్రశంసనీయును గవర్నరుమెంటువారింత కాంతముదాల్చుచుండ ప్రిజలంధులకు ప్రత్యుత్తరముగ కాసనముల నతిక్రమించుట, బొంకతములు వోపిడిలు చేయుట, క్రొవ్యము లొనరించుట, నాత్మగొనించుట ఈ మొదలగు పనుల నొనరింపసాగిరి. ఆహ్వాదాబాదు వీర గాములందలి భయంకర కార్యములను వివరించి ఇది ఆందోళనము కాదనియు, విప్లవమయము నతడు చెప్పెను. ప్రజలను కాసనము నతిక్రమించి నుద్వేగించుట వలన నెట్టిఫలితములు గలుగుననియు భాగుగవారోచింప దగును. గవర్నరుమెంటువారిట్టి దాని సాగనీయరువారు మెంటునే తగిన కఠినకాసనముల నుపయోగించురు. వారి కంతగా భాధముండదు. భాధపడు వారు ప్రజలు నాయకులు వర్తకులు మొదలగువారు వారి ప్రాణములు, ఆస్తులు, పరిశ్రమలు, పేరుప్రతిష్టలు అన్నియు చెడును. యూరోపియనులకు భారతీయులకు ఆన్వోన్య సఖ్యతతో మెలంగుటకు బొంబాయి రాజధాని ప్రసిద్ధి మొదినది. పండి సంస్కరణము లన్నిటిలో వారి సంబంధములకు మరింత బలపరచవలయు నను యుద్దేశముననే తామీ రాజధానికి వచ్చిరి. సభ్యులందఱు నీ యురాజకీయోద్ద్యమమును బహిరంగము గ లెగనాడ వలయుననియు, లేకున్న మొదటవారికే ఆపదగలుగుననియు దొరతనమువారింత వరకు చాల కాంతమునొంది రనియు, కాసనముపరణ లగువారు మరికొన్ని విధముల నీ యల్లరుల నడచుటకు వోద్వడవలయుననియు వారున్వేధించిరి.

మరుదేశ్యము.

ఏప్రిల్ 15:— హిందూ శ్రేణిమందలి అల్లరులను గూర్చి ట్రెయ్యు ప. తిక నేటిప్రధానవ్యాసమున నిట్లు వ్రాయుచున్నది: ప్రజాసామాన్యము వెనుక ఆడుగునుండియు పనిచేయుటకొక పెద్దతంత్రము పన్నబడినది. ప్రస్తుతము సత్యాగ్రహోద్యమమును బహిరంగముగ నడుపుచున్న వారలీ నాత్మలకును, దోషినులకును ఎంతమాత్రమును కారకులుకారు వారందుకు మార్గమునుమాత్ర మేర్పరచిరి. కాసనముల నల్లం ఘించు బుద్ధిని వారు ప్రజలలో వ్యాపింపజేసిరి. వారు బయలుపడెరుటలో సహాయముచేసిన తుపాకు నితరులు ఘోరముగ నుద్దేశించిరి ఈయిట్లలకు తెరచాటును నిష్పరకారులు పనిచేయుచున్నారు. వారు హిందూ శ్రేణికుంటు. ఇది తరుణముగ నిష్టమును వ్యాపింపజేయ ప్రయత్నించుచున్నారు. ఫలితములకు వారు బొందకున్నారు. మానవాలి జేచుచుంటికిని శోత్రపులగువారావలించి వారికి సహాయ మొనరించుచున్నారు. మనమందఱమిప్పుడు దొరతనమువారికి తగిన సహాయ మొనరింప ప్రయత్నింపమేని 20 ఏండ్లక్రిందటి స్థితిమరల నేర్పడి బోల్షేవిజమునకు దారితియును.

అహమ్మదాబాదు సితి.

బొంబాయి గవర్నరుమెంటు ప్రకటన
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 15:— గాంధీ మహాశయము ఆహమ్మదాబాదు నగరమునందు ఒక పెద్దసభచేసి వివరవర్ణన జనసమూహమునకు జేయుటలో యిటువంటి అల్లరులజేయుట తగదనియు యే పనివా రాపనియుం దుండవలసిన దనియు చెప్పిరి. ఆరాత్రియంతయు కాంతముగా గడచినది. నిన్నటి స్థితిగూడ మామూలుగానుండెను. వ్యాపారములు యెప్పుటివలెనే జరిగినవి. కొన్ని యంత్రాలయములు తప్పు తక్కినవన్నియు తిరిగి పనిచేయుచున్నవి. పనివారు నెమ్మదిగా పనిచేయుచున్నారు. పోలీసువారు మామూలుగా పనిచేయుచున్నారు. పట్టణ మంతయు కాంతముగా నున్నది. కొన్ని ముఖ్య ప్రదేశములకు దక్కడక్కడ మందుగుండు సామానులు పట్టణ సురక్షాధార్థము కొర కుంచబడినవి. నిన్నటినుండి ఆఫీసులన్నియు తెరువబడి పనులు చక్కగా జరుగుచున్నవి.

గుజరన్వాలా అల్లరులు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 15:— గుజరన్వాలావద్దనుండు ఆంగ్లోవాకారులు స్త్రీమనన కిరుప్రక్కలనుండు వంతెనలను గూలద్రోసిరి. ఒక విమానము గుజరన్వాలాకేగి ప్రజలపై బొంబులను వేసినది. అంతట కాంతి నెలకొనెను.

గుంజాబు సితి

లాహోరు, ఏప్రిల్ 15:— సివిల్ మిలిటరీ గజెట్టు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. నేటియునయు తెలియజచ్చిన వార్తలు చాల ఉత్సాహకరముగ నున్నవి. ఇంక నల్లరులు జరుగవలసిన ఆసందర్భము. ఆయువకు ఇంతలోనే కాంతి నెలకొల్పుటకు సగుటకు ఆనకాళిము లున్నవి. వార్తల నతిజాగ్రూక తతో పరిశీలించుటవలన మాత్ర తెలిసిన సంగతు లన్నియు ప్రచురింపబడలేదు. ఇందుకుగూర్చి అధికార ప్రకటన మెప్పుడు వచ్చునని మే మెచురు మారుచున్నాము. క్రిందటి గురువారము అల్లరి ఆరంభమైనదిగ ఒక్కప్రకటనమాత్ర ముపబడినది. అప్పుతవరకు లాహోరులకు జరిగిన అల్లరులకు గూర్చి మేము చెప్పినసంగతుల నది వృథవృథినది. ఇట్టి విషయములకు గూర్చి నిజమైన సంగతులకు మెంటునే ప్రయత్నించుట చాల ఆకర్షకము. అప్పుతవరకుందలి యూరోపియనులందఱును చుంబడిరకు తీరితి వరకుయు పుటుపపుడును, వాటి నెడకో ప్రజలు నమ్మించుటచేతను నిజమైన భోగట్టాను మెంటునే ప్రయత్నింపవలసిన గలుగు వస్తువుల మాహించనగురు. 24 గంటల కాలమైన నిట్టిదంతట లబధమని తెలియజేయుట కాలసింపరాదు. సోమవార మంతయు నెమ్మదిగ నున్నదను సంగతి ప్రజలు బహుశ జేసికొని నచ్చుచుండుటను జూచిన బోధ కడగలను. బహుశా కామగూర్చు గ్రుడ్డు, ఈ మొదలగువని కొలదిగ దొరకు చున్నవి. ఢిల్లీహానులో వ్యాపార మాగిపోలేదు. అచట ననేకమంది స్త్రీలును, శిశువులును గన్పించిరి. మేసోనిక్కు హోలనద్ద సేరకులకు వలయు పదార్థములన్నియు దొరకుట్టి యేర్పాటుచేయబడినవి. రాబర్టున్లబ్బురద్ద మరయొక కొట్టు తెలుపబడెను. టోంగా కంప్రార్థములు భారతీయుల కెన్నోకావాటిని సప్లయచేయుచున్నది. టోంగాలు గోరువారు యుద్ధములనుండి చీటిలకు తీసికొనిరావలయును. బర్త ఇన్నిట్టులు వద్ద స్త్రీలు పండుకొనుటకు ఏర్పాటులు చేయబడినవి.

లాహోరు

ఏప్రిల్ 14:—అదివారమునాడు లాహోరులో జామియన్లతో సమావేశము జరిగినది. అంతయు సమర్థముగా గడచినది. ముఖ్యము లింగము మూలముననున్నది. సినిమా ప్రదర్శనకు సమయము లెంతమాత్రమును జరగకున్నది. చాల ప్రముఖ గూడ నున్నది. సమీపమునందు గ్రామములలో కొనుక్కొనవలసి వచ్చుచున్నది. అదివారము మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కొంచెము ముందుగా డెప్యూటీ కమిషనరుగారు కొంతమంది వార్డు కమిషనరులకు వివిధపక్షముల నాయకులను పిలిపించి ముఖ్యములను సాయంకాలము 4 గంటలకు తెరచి నల్లు చేయవలసిన దనియు తేల్చి వైసికాధికారులు వారి యిష్టప్రకారము పనిచేయుట కవకాశ మియ్యవలసినదనియు హెచ్చరించిరి. తదివారము నాటి సాయంకాలము సినిమాలో గలసియుండు తిగలు తెలిపివేయబడినది. తెలిపిన ద్వారాగాని తెలిగ్రాపు ద్వారాగాని యింత ప్రత్యక్షతరముల నడపుటకు వీలులేకున్నది.

నైనికసన్నాహములు

ఏప్రిల్ 12:—కాంతిపద్ధతులకు కృతిరేకముగ ప్రచరించువారందఱు నిచటచేరి ఆకాంతిని వ్యాపింపజేయు నుండ నుండునిమిత్త మనేకమంది పోలీసుధికులును నైనికసన్నాహము డిప్యూటీ కమిషనరుగారి నెల్లప్పుడే సగరములో ప్రవేశించి ముఖ్య ప్రదేశముల నాక్రమించుకొనిరి. ఇందువలన సగర మందు బయటకు అధికారులకు మంచి అధికారబలము లభించినది. కానూరుపల్లె ఇద్దఱు యూరోపియనులు చంకబడిరినదియు, అచటి తంత్రివార్ల తిగలు తెంచబడెననియు, తంత్రివార్ల కార్యాలయము కాల్చివేయబడెననియు తెలియుచున్నది. నేటిరాత్రి (11-30 గం) లాహోరు సమీపముననున్నది. అమృతసరములో కొంతమంది పట్టుకొనబడిరి.

ఏప్రిల్ 15:—మంగళవారమునాటి యుద్ధమునుండియు నిచట నైనికశాసనము ప్రకటింపబడినది.

అమృతసరము.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 14:—అమృతసరమున కిటీసల పోయినది. సమావేశము చేర్చుచున్నాడు. అధీనుల కేంద్రమును కలిగినదియు తెలిసికొనుట కింకను వీలులేదు. సాయంకాలమున గొంపువు రెయిలుబండి అమృతసరమునాడి లాహోరున కేగుటకు అయిదు నిమిషములు పట్టినది తెలియుచున్నది. మామూలేనకు మండిపోవుమండెననియు, అచట బండినిబండి వచ్చును రాళ్లు చుక్కబడి ననియు, ప్రయాణికులకు టిక్కెట్లెచ్చుట అపివేయబడెననియు తెలియుచున్నది.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 15:—అదివారమునాడు డెప్యూటీ సరములో జనలు బహిష్కరింపబడిన సభ నొకదాని కొన రెండుటకు ప్రయత్నములు జరిగెను. వైసికాధికారి ప్రజలకు విడదగోరుచు నుత్తరవొసగెను. ప్రజలందుకు సమర్థింప నందున తుపాకుల గాల్పుట కాజ్ఞా ఈయబడెను. చురెట్టి అల్లరియు జరుగలేదని తెలియుచున్నది.

కానూరు ప్రితి.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 15:—శనివారమునాడు కానూరు నందు జరిగిన అల్లరులు అమృతసరము అల్లరులవలన గలిగినవి కానూరునకును అమృతసరమునకును కర్మచర్యపు సంబంధము లనేకమున్నవి. అందువలన అధికముగ బలవంతతరచుటవలన కానూరునందు చాల దుఃఖములు కట్టివేయబడినది. ఈ రీతిని ఆంధ్రోళ్ల నాకారులు కానూరు నందు పనిచేయుట లేకుండనుండిన ప్రజలకు చాల ఉద్దేశమును గలిగించుట కవకాశము విశేషముగ నుండెను. శనివారమునాటి యుద్ధము మల్లరి ప్రారంభమయ్యెను. ప్రేమను ఎదిరింపబడెను. జులింగు అధీనులకు చాల నష్టము గలిగెను. తెలిగ్రాపు తిగలు ప్రంచబడినది. ఫెరోజ్ పూరునందు వచ్చురెయిలు నెదిరించి ఆంధ్రోళ్ల నాకారు లిద్దఱు యూరోపియనుల నెదిరించిరి. వారు పోస్టుటబరి అధీనులకుగూడ ఎదిరింప సాగిరి. ఫెరోజ్ పూరు నందు నైనికసన్నాహమును వచ్చి కొంత నెలకొల్పినది.

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 16:—చఖార్పాకారద్ద చాలవిషాదకరమగు అల్లరి జరిగెననియు అల్లరిదారులు రెయిల్వేస్టేషనును గూలద్రోసిరినదియు గురజ్వాలా మండలమునందు తెలియవచ్చుచున్నది.

అరాజకసభలు

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 16:—రాజద్రోహసభల వాపుకాసనము మూలము జలంధరు మండలములందు చురుకొందినది.

బ్యాంకుల నష్టము.

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 16:—అమృతసరమునందు ఇటీవల తెలియవచ్చిన సమావారమును బట్టి సిమ్లా అయిదున్న బ్యాంకులకు నష్టములలో పెక్కింటిని కాపాడ యత్నించె ననియు, దాని నెక్కువదిలీ పెట్టెను, నగదు పెట్టెయు మండ్లిపి లోనే యున్నవనియు, నుమారు య 80000 ల సొమ్ము మూలము దొంగకొనబడినది నమ్ముచున్నదనియు తెలియుచున్నది. నేవనూ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా కన్స్ట్రక్టివ్ నెట్వర్కును నష్టము గలిగినట్లున్నది. వైకపేమియు లేక నాలుగు గోడలు పోడిగ నిలిచి యున్నది.

బీసెంటుగారి ఆభిప్రాయములు.

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 16:—నేటియుద్ధమును ఆనిబీసెంటు సిమ్లా చేరెను. ఇండియాగవర్న మెంటు ఉద్యోగియుల కొందఱి నామె నుండర్పించెను. నేటి సాయంకాలము ఢిల్లీకి బయలుదేరినది. అచటినుండి బొంబాయి కేరను.

అస్సాసియేటెడ్ ప్రెస్సు ప్రతినిధి నుండర్పించగా ఆమె యిట్లుచెప్పెను:—రాల్లెలు కాసము విషయమున తన ఆభిప్రాయములను చాల మారిపోయెను. మంచిపాటు నెదిరింపదగున నేటియు నందు లేదు. సత్యాగ్రహ ఉద్యమములన అల్లరియు, ఆకాంతియు, హత్యయు హెచ్చుచు గావున తా నాయుద్ధమమును విశేషముగ నెదిరించుచు గంధిగారిచర్యకు ఖండించుచున్నది. కొన్ని ప్రదేశములందు విప్లవోద్యమ ముండుట వాస్తవమని ఆమె అంగీకరించెను. క్రొవ్యము నణచివేయుటలో నాయకులందఱును దొరతనమువారికి తగిన సహాయ మొనరించుటావశ్యకము.

అహమ్మదాబాదులోని కల్లోలములు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 15:—ఈ నెల 14 వ తేదీన అహమ్మదాబాదులోని ప్రెస్సు ఆఫ్ ఇండియా ప్రత్యేక విశేషము ఇట్లు కేంద్రించెను:—ఇందలి ముఖ్యవిషయము తీరనగా మొదటిది. ఇంగ్లీషు వారందరివై దండుయే త్రబడినది. ముఖ్యముగా ఇంగ్లీషు ఉద్యోగులవైతను, ప్రభాభిప్రాయములకు కృతిరేకముగానున్న హిందువులవైతను దండుయే త్రబడినది. రెండవది చాటుకుండా కొందఱు బుద్ధికాముక కావ్యకులకు నలహా నిచ్చుచుండెను. మూడు గాక్రైస్టాంట్ల సగరములో ఆంగ్లేయులందఱును ఈ నెల 11 తేదీరాత్రి సామూహికకత్తింపు కొనుటకై హామీబాదుకు వెళ్లిరి. ఎవ్వరు వీర సగరమునకు గాడలవినను, నదివై పోవు ధోలకాల్లెలద్వారా ప్రయాణముచేయవలసినదెచ్చెను. సగరములో ఆంగ్లేయోద్యమము గొప్పవారు మొదలుకొని కొలదివారలవఱకు అచ్చటచ్చట కొందరు తప్ప అందరిని కత్తింపునకు వాధపెట్టిరి. పోలీసు సార్థులు ప్రేరణగారు నైకిలమిదే బయటికి వెడలుచుండగా, ప్రజలగుంపు అడ్డమునచ్చి ఆరితుపోజరతలకై గొనిన గృహమునుండిలాగి, కత్తులతో యుక్కులు యుక్కులుగ నరికివేసిరి. అహమ్మదాబాదు జిల్లా కలక్టరు పెరసనలు అసిస్టెంటు బులికేదారు హిందూ ఉద్యోగిగూడ చాల ఆకమాన పరచిరి. కలహకారులు వీని గృహమును తగులబెట్టిరి. వీరిగృహమునకు పరిసరములకున్నవారు అడ్డముగాగా, జనసముదాయము బలవంతముగా గృహముగానికి ప్రవేశించి, ఇంకపెట్టెను బ్రద్దలు కొట్టి అందరినీట్టెను, కానులకు అవహరించిరి. రైల్వేపోలీసు ఇన్ స్పెక్టరును, ప్రస్తుతము ఆసరరీ మేజిస్ట్రేటునును భూబలవారు చుట్టేరుభూబల దానిభూబలగారికూడ ఇటులనే అవమాన పరచిరి. ఈ సంగతిని విసగానే, వీరును వీరులుంబు మును పారిపోయిరి. తరువాత విప్లవకారులగుంపు వారి గృహములో ప్రవేశించి, అందరి వస్తువులను తీసికొని అగ్నిదగ్ధము చేసిరి. కల్లోలగాంధీలో చాలమంది రెయిరాజ్ఞులనుండిచ్చిరి. కొందఱిదగ్గఱ కత్తులుగలవు నారాయణస్వామి ఆలయమున వైనుల ముత్యముల భవనములలోని ఆయుధములు దొంగిలించబడినవి. ఈ ప్రమాదములవలనకా ప్రాంతమును భద్రతనదియొక్క మతెనక కామకట్టి వానిని తప్పించిరి. తప్పించుటకు కారణమేమిదనగాను హేబాబుకుయూరోపియనులను తీసికొనుపోవు రయిలును బ్రద్దలయి పోవుటయేమని యూహించువలసియున్నది. తనలేక యున్న మిల్లు జరివాగ్రు, యూరోపియనుల ఉద్యోగులను, మిగిలిన యూరోపియనులకు భయపెట్టుటయే వీరియుద్దేశమని వీరాంగమునుండి వచ్చిన వార్తలల్ల తెలియుచున్నది. ఒక ఇంగ్లీషు మిల్లు ఉద్యోగినిన్ను బి. బి. ఐ. రైలుయొక్క బ్రాఫిక్టు ఇన్ స్పెక్టరు. మైకేలరైలుగారిని చాలబాధల పాలుచేసిరి. విప్లవకారులు రైలు స్టేషనుకు అడ్డగించి, కెరసనాయులు, గడ్డి మొదలగువాటిని తెచ్చి, స్టేషనుకు నిష్పా అందించిరి. స్టేషను

లోనున్న రైలుబండ్లలోని సరకులను దోపిడిచేసిరి. ప్రెస్సును వచ్చునప్పటికి వీరందఱు వెళ్ళిచెదరైరి. విరాంగము పట్టణములో ఆ నేక దొర్ల న్యములను తేసిరి. మూడవ తరగతి మేజిస్ట్రేటు మాదివాల ఆవాల కారుకను గారిని ప్రతీకి యుండగనే తగుల బెట్టిరి. మాధవాలగారు నేరస్థులను కత్తింపుక కిషీందినందులకు చాల భ్యాతి వదసినవారు.

కలకత్తా

ఏప్రిల్, 16:—ఇప్పటికితెలిసి గురించి రాజా పీరి మోహను, మహారాజా మణీంద్ర చంద్రవంశి, నురేంద్రనాథులెవ్రి, మొదలైనవారి చేత్రాళ్లు గల ప్రకటనము ఈశోభన ప్రయరించబడినది. రాల్లెలు ఆప్తుకు, సంబంధించిన సత్యాగ్రహము సరియైనది కాదు వానిని వాదుకలో నుంచుట బహుదుర్భలము. సమైక్యజ్ఞునకు కారకుడైన వాని యుద్దేశ్యము బహుదోషదీ. కాని ఇందువలన దేశమున కిట్టికేసు వచ్చునని అతడు ఎంతమాత్రము తలంచలేదు.

ప్రజలు చాల ఆవేశముగ నున్నారని మేము గవర్నమెంటువారికి తెలియపరచు చున్నాము. ఈలోని ప్రముఖులు దేశమును కాంతియుగా నుండుటకు పోడ్పడగోరుచు నిటువంటి అల్లరు దేశమునందు జరగకుండ కాపాడుటకు గవర్నమెంటు వారిగుండ వేచుచున్నాము. గవర్నమెంటు వారు స్నేహభావముతో నాయకుల నాగోచించి పనిచేయవలయును. ముసల్మను సంఘమువారు దేశమునందు ఇటువంటి అల్లరు పనికిరావు. సాత్వికవిరోధము చేరకు మనము అల్లరి చేయుట మంచికార్యము కాదు. హిందూమహమ్మదీయ వికమత్యమున కొన్ని విధముల సహాయ మొనరించుటకు సిద్ధముగా నున్నను ఇటీవల కొన్ని సమీపములో రాజకీయోద్యమముల నిచ్చుటను ఖండించిరి.

రంగూన ఏప్రిల్ 16:—బర్మాప్రముఖులు కొందరు రాల్లెలు ఆప్తులవల గలుగు కష్టములకు గురించి తీర్పుండుటకు దాని గాల్పాలోనుండుట ఉచితము గాదని చెప్పుటకును ఒకసభ చేయుటకు నేర్పాటు చేసికొనుచున్నాడు.

పోలీసు కమిషనరుగా రై నెక్సలేరి యెట్టి సభగాని, నలుగురు కలసి మాట్లాడుటగాని (చనిపోయిన తరువాత రోడ్డుపాద గుంపులుగా నడచుటరప్ప) ఉదితరములైన కార్యములను జరుగించుటకు వీలులేదనియు అట్టివేమైనజరుపవలసిన పక్షమున తమవద్ద రై నెక్స పొందకలెననియు ప్రకటించిరి.

ధిల్లీ అల్లరులు

లండను, ఏప్రిల్ 10:—ధిల్లీ అల్లరులకుగూర్చి ప్రెస్సు ప్రతీక గవర్నమెంటువారి తీర్పుముకు మాంఛేగుగారిని ముఖ్యముగను విమర్శించుచు హిందూదేశమునందు, ఈజిప్త నందుకు జరుగుచున్న అల్లరులకుగూర్చి ప్రజలకేల తెలుపవచ్చునని పత్రికించుచున్నది. అగరసరములకు గవర్నమెంటు సంక్షేమము పెక్కిటితో తంత్రివార్లమును నిలిపివేయవలయున్నవనియు, అందువలన పత్రికల వార్తలు చాల ఆలసింపబడుచున్నవనియు, ఢిల్లీనుందలి అల్లరులకుగూర్చి ఆమరునాడే మాంబాగుగారికిగాని, ప్రతినిధులకుగాని అంతు చున్నవనియు, అయినను అవి కి రోజులవరకు ప్రజలకు తెలియకున్నవనియు, మాంఛేగుగారి అభిప్రాయములకు బలవరుచుదమను కొనుకారిలో సహాయ వారివ్యయ కొన్ని అనుమానములు గలిగించు చున్నవనియు మాంఛేగుగారి రింగ్ క మార్గము నరలించిండుటావశ్యకమనియు, హిందూదేశముం దికముంజే దైన ముఖ్యముగు అంశము జరుగునెవల దాని నతడు వెంటనే ప్రజలకు తెలియ పరచువని తాను నమ్ముచున్నాడనియు నాపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రౌలట్టు శాసనము.

లండను, ఏప్రిల్ 10:—ముస్లింలారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఫిషరుగారిట్లు చెప్పిరి: వ్యక్తులను, సంఘములను రౌలట్టుశాసనమున కద్దులే యుపలసినదని సావ్యభౌముకి సలహానుకు గోరుచు మాంఛేగు గారి కనేక తంత్రివార్లనువచ్చివని. కాని మితవాదులకుండి మాక్రమితకర కొక్కతంత్రివార్లయైనను రాలేదు.

మా తెలుసుండు అన్ని మందుల కంటె మిక్కిలి చురుకుగా పనిచేయుచు. నెల 0-8-0.

కుట్టినవోట కొంచెము మందుగోసిన బాధ మామమగును. మందు చెడకుండ రచ్చున లిరచాగల సీసాతో పోయబడినది. తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధ గలదు.

తేలుకాటువలన విషము నెత్తులో ప్రవేశించును. అమృతాంజనము సిపో, రి తంబు శెట్టిపిధి, మదరాస్

ప్రజాభిప్రాయములు

రాజమండ్రి బోర్డున కొక మనవి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు:

అయ్యా! మా గ్రామ (గోపాలపురం) పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు ఆ తేనె వ్యవసాయం గారిని మాత్రం కాబోధ్యులను, అకారణముగా పొడగట్టపల్లి యందు గ్రామమునకు ఆ కేంద్రముతోనే తప్పగ్రహమునకు పదలయితిరి. శ్రీ వైద్య వాధం గారు 8 వర్షములనుండి మా గ్రామమున నున్నారు. మా గ్రామ పాఠశాల స్థాపనమున వారు ముఖ్యకారకులు. వారిబోధనావైఖ్యమును, సద్గుణమును, గ్రామవాసులగు, విద్యార్థి కారులను కేంద్ర బోధించుచుండిరి. అధ్యక్షులు వైద్య వాధం గారి విషయములో కాల ఆవస్థను మొనర్చిరి చెప్పి సాహసించుచుంటిని. ఈ విషయములో మా గ్రామవాసుల విజ్ఞప్తి నాలికించి. ఇంకను కొంత కాలమునకు, వైద్య వాధం గారిని మా గ్రామమునందు నుంచ బోధనావారి చేయవలెను.

గోపాలపురం, 15-4-19. పోతావ్రగ్గడ నరసింహం.

II

జేవాంగ మహాజనులకు విన్నవము

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు:

అయ్యా, కులభిక్షువులగు కటకం దివాన్ జేపడి కొకము సోమ కేంద్రం గారు ఆంధ్రప్రదేశ్ కలెక్టరత్వమున 7-4-19 తేదిన శ్రీ జేవాంగ మహాజనుల కొక విన్నవము అను శీర్షిక క్రింద వ్రాసియుండు లేఖను గాంచితిని. మన శ్రీమంత్రి వృద్ధికి మనలను నిద్రుండి మేల్కొల్పినట్లు గావించినందులకు వారెంతయు వందనీయులు. తిద్దివయమై మన పెద్దల కార్యక్రమమునకు పూనినట్లు గావించెను. ప్రస్తుతాంశమును చూచు పరిస్థితులలో మనకుందరమున్న ఒక సంఘముగా శ్రీమంత్రిగారి మనమంది చేతులను గుర్తించుకొని ముందు జరుగవలసిన కార్యక్రమమునకు దొడంగక మాకనుద్రహించి యుండుట చాల సంతాపకరము గాక సిగ్గుచున్నది. ఇది వరలో మన ఆభివృద్ధికి రాజీతోష్ణము మునుసామిశ్చేతిగాను జేవాంగ మహాజనుల పేర నొక సమాజస్థాపనార్థమై చాలవరకు కష్టించి వివరకు విధులను నిర్వహించెను. మన శ్రీమంత్రిగారికి మనకున్నట్లునుండి యిట్లుంటును వెల్లిడితేనే అందుకు సగు ప్రోత్సాహమును చూపి మనము బాగుపడుటకు వారాప్రతిక మాసప్రతిక నొక దానిని యేర్పాటుచేయు మధ్యముతో రాజీవాన్నే. రామకృష్ణయ్య గారు శ్రీ జే. జగన్నాథుల గారు శ్రీమంత్రిగారి యెన్నియో ప్రయత్నములు పరిపూర్ణముగా కార్యభంగమాయే గాని వారి ప్రయత్నములు ఫలించకపోయెను. మనలో చాలవరకు విద్యా విహీనులగుట చేత మనకట్టి కృషియును వారలకు తగు ప్రోత్సాహమును కలుగుచేయుటకు విఘటనలు కలిగెను. కొంతయు విద్యాభ్యాసముగల పెద్దలు ఇందువిషయమై శ్రద్ధవహించక పోవడం దురాచారము. ఇంతటినుండినే మన పెద్దల మానమున విడి వాడి కార్య దురంధులగుచునని కోరుచున్నాను. మనస్థితి గతులకు గురొంది చాచువలసిన సంగతు లెన్నవలెను. ప్రస్తుతము కాగితముల కరవలకు వ్యాసని ప్రతిభిలే వినియోగ కలసినచేయు. ఇందువిషయమై జరుగవలసిన యేర్పాట్లను ఆంధ్రప్రదేశ్ మాలమున తెలియగోరుచున్నాను.

చాకలపేట. గు. బాలకృష్ణయ్య.

III

గ్రంథాలయ సభలు-మద్రాసు.

నిన్నటి దినము 12 వారాయన మొదటివిధ గృహమున గా. వి. యె. కర్మగారి ఆధ్వర్యము క్రింద మద్రాసు పాఠశాలకు యొకటి రాబోవు గ్రంథాలయ సభల ఆహ్వాన సంఘముల కేర్పరచుటకు సమావేశ మయింది. ప్రస్తుతపు స్థితి గతులబట్టి యీ సంవత్సరము, మద్రాసున ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ సభ జరుపు విషయమై కొంత చర్చించి సభ్యులలో నెక్కువ మందికి ఆఖిల గ్రంథాలయ సభ నుండే యిచ్చ యుండినందు వలన యీ క్రింది తీర్మాన మంగీకరింపబడియె. వారా ప్రతికల మాలమున ఇతర రాష్ట్రముల యందు గల పెక్కు గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘములకు ఆఖిల భారత గ్రంథాలయ సభ జరుపుటకు గాను మద్రాసు నందు గల ఆహ్వాన సంఘమునకు సాహాయ్యము చేయ గోరుచు ఆ హ్వానములవలయును. తరువాత ఆ త్రివిధ చేసిన సభ్యులెల్లరు ఆ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సభకు, పాలన సాహిత్య మహాసభకు ఆహ్వాన సంఘముగా నేర్పడిరి.

విషయం: ఈ క్రింది తీర్మానము లామోదించబడియె.

- 1. ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సభయొ, నానితో బాటు, పాలన సాహిత్య మహాసభయు 1919 సం. జూలై నెల, ఆఖరు వారమున జరుపబడవలయును.
2. ఆహ్వాన సంఘసభ్యులకు చందా 8 రూపాయలకు తగ్గియుండరాదు.
3. రావు బహదూరు, కలవల కల్లుశ్రేష్ఠి గారు ఆహ్వాన సంఘసభ్యులుగా నుండగోరవలయును. గా. వి. యె. కర్మగారు, కె. వాగ్గేరరావు గారు, సామి, వేంకటాచలం శ్రేష్ఠి గారు, యెస్. గురుస్వామి శ్రేష్ఠి గారు ఉపాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.
4. శ్రీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి గారు పాలనసాహిత్య మహాసభకు ట్రాన్స్ సంఘమున కధ్యక్షులుగా నుండగోరవలయును.
5. గా. వేంకటసుబ్బారావు గారు, పి. సి. రామారావు గారు జులై రాబోవు సభకు కార్యదర్శులుగా, కోకాధికారులుగా నుండవలయును.

గా. - వేంకటసుబ్బారావు.

పి. సి. రామారావు.

IV

గుంటూరులో ప్లేగు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు:

అయ్యా నేటికి 10 దినములనుండియు ప్లేగు కేసులు క్రొత్తవి లేవు. ఎండలు ఎక్కువగుచుండెను. పురపాలకయ్య చల్లబడినది. నెలకొందట కర్మకంబున వాభార్యకు ప్లేగు తగిలియుండెను. రెండుమూడు ఎంకలు చచ్చినది యుండినను, ఇల్లు విడిచి వెళ్లి పోతున్నట్లే నిట్టివాడు పొందవలసినచేయ. అయితే కర్మకంబు యేర్పాటు చేయుచుంటిమి గాని వెంటనే వెళ్లియుండినయెడల యీ కష్టము వచ్చియుండి యుండదు. చేసిన దనుభవింపక తీరదుగా! ఇంతిలోని వారందరము టీకాలు వేయించుకొంటిమి గాని ఆమె ముట్టుకు వేసికొనలేదు. గురకామెకే తగిలినది. తగిలినవెంటనే గృహము విడిచియుండి వెంటనే మామందుల గృహమునకు చేరి యుంటిమి. మందుల వైద నందు లమిరిమగా వాడితిమి. కాని ప్రయోజనములేకుండెను. కాని మొదటినుండియు "ప్రాణాతుక్రమము" ను కదలియుండలేదు. ఈవిషయము మ-రా-శ్రీ. నామకరపు రామారావు గారు బాగుగ కలిపినచేసి నేటికి 10 సంవత్సరములనుండియు బహువిధ యత్నముల బాగుచేసియుండిరి. వారి సమయానుకూలములగు సలహాలవలన యీ ఆపత్సమయము నుండి బయటపడితి మునుటకు యిందుకై న సునియోజులేదు. ఇంతయు దైవానుగ్రహమువలననే జరిగియుండెను.

రామారావు గారు యీ క్రొత్త పద్ధతివలననే మరెందు కేసులలో పనిచేసి మందుమామలలో నిమిత్తములేకనే స్వాభావిక పద్ధతివైన బాగు చేసి యుండిరి. వారి పద్ధతి ప్రతినిర్మణ్య వరతికర్మ. కొన్ని స్నానములు, కొన్ని పీటిట్లు, ఇత్యాదులతో ప్లేగు దుగ్ధమును తుడిచివేసియుండిరి. ఈవిషయము పూర్వముగా తెలుసుకొనగోరువారు వారిలో నున్న టించవచ్చును. వారు చక్కని సలహాలిచ్చెదరు. వారి విధివిధానమునకు కరణ్యము జొచ్చినచో కాద్యమున కెంతమాత్రము భయపడవలసరములేదు. మందులచే జేహ మెల్ల గుల్లచేసుకొనుచుంటిమి గాని స్వచ్ఛమగు నీరు, శుభ్రమగువామిచ్చు కనుకరింపగు మార్మకర్మ నీవి సహజమున నెంతకెంతమైన వ్యాధి నైన మదికర్పనని వారు కంకణమునూని యుండిరి. అన్నిటికిని తోడు పుడమిగు మనస్సుంకల్పించుచుండిన సాధించలేమని గూడ వారి నమ్మకము. మన పూర్వము యీ గాభ్యాస పరమై ఆ న గా కా యు కు ధి చే సు కొని తదుపరి ఆత్మబలమును సహసాస్థించుటకు ప్రయత్నించి నంకల్ప సిద్ధులై. అట్టియోగాభ్యాసముందు ప్రథమ కర్మయే యీ "వసతికర్మ" ఈ కర్మనే రావుగారు మూలాధారముగా చేసిరి తమ సంబంధమును యాద్య సాహసించిరి. వీరికి తోడు "ధావతి" కర్మముకలది కలదు. దాని నుండి కొంత అవకాశ వదాభయము నోటిగుండ నెవలించుట ఈరెండిటికల నకు, రోగికి మూసంకులు రోగము మరల కాంతిగలుగును. మరల మనవారెల్లరి మార్గము నధ్యసించి కీరమును భద్రమను చుకొని వారి విద్యుక్త భర్తృముల నెలవేర్చి ప్రార్థితులు. ఈపద్ధతి చూచినవెనుక ప్లేగును భయములేదు.

గుంటూరు చట్టినరసింహ రావు.

ది నెల్లూరు మోటారు సెర్విస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ నోటీసు

1919-వ సం. రం ఏప్రిల్ నెల 26-వ తేదీ కనివారం మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు నెల్లూరు ప్రాంత తహసీల్దార్ కార్యదర్శనమునకు కంపెనీ భవనమునందు యీ క్రింద వ్రాసి యుండు మోటారులను ఈ కంపెనీకి సంబంధించిన మరి కొన్ని ఇతర సామానములను బహిరంగమున వేయబడును.
1 1/2 టన్ విదిట (Wichita) మోటారులను, కాలల సిన 25 మందికి స్థలముగలది.
1 1/2 టన్ సిగ్నల్ (Signal) మోటారులను, 25 మందికి కాలసిన స్థలముగలది.
1 టన్ విదిట (Wichita) మోటారులను, 20 మందికి కాలసిన స్థలము గలది.
1 టన్ను సిగ్నల్ (Signal) మోటారులను, 20 మందికి కాలసిన స్థలము గలది.
రోవర్ (Rover) మోటారులను నైకిల్ నైడు కారులతో సహాగలది.

అమ్మ! పు నిబంధము తెలిసికొనగోరువారు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

ఎమ్. వి. సుందరం అయ్యర్ లిక్విడేటరు.

మంచి లాభము. ఈ శ్రయ్యగారి ప్రఖ్యాతిచెందిన కాటూలు తెల్లనియిండు 10 కులముల పెట్టె 1.5 రు. 1-0-0. ఇనాం! ఇనాం! ఇనాం! కాశీలో మూడుదినములు ఇందు కాశీలో చేయవలసిన యాత్రలను విశదముగా చెప్పబడుచున్నది. విలాసము: 1827 కే ఎస్. ముత్తయ్య అందు కంపెనీ, సింహవాపును, కాశీ. K. S. Muthiah & Co., Silk House, Benares City.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయ మధ్యములు. బృహత్ మంజుష్టాదికౌవధ కర్మమును శుభ్రపరచుటలో ప్రకృతమైనది. 1 హను సీసా రు 0-12-0. చంద్ర పభ గుటి మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0. వాన వలే హము దగ్ధగునకు మంచిమందు. 1 హను సీసా రు 0-10-0. వ్యవహారములన్ని యుపాంగయభాషలో జరుగవలయును. జాంఘా పార్శ్వ స్వాటికల్ వయ్య ఆయుర్వేద యామధముల చేయువారు బాంబాయి నెం 12 The Zandu Pharmaceutical Works The Ayurvedic Pharmacists. Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతబజారు పత్రిక.

మరల ధరావత్తు గోరుట.

కలకత్తా చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ షేజీస్ట్రేటుగారు 15 వ తేదీ సరికి అమృతబజారు పత్రికను మరల (క్రాంతిగా) వదిలేయ దూష్యముల ధరావత్తును కట్టవలసినద అజ్ఞాపించిరి.

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 17:— పత్రికాకాసము ననుసరించి అమృతబజారు పత్రికా నిర్వాహకులు రెండు సంవత్సరముల క్రిందట కట్టిన రూ. 5000 ల ధరావత్తును స్వాధీనము చేసికొను చున్నట్టియుదయము వారిపై నొక నోటీసు బారి జేయ బడినది. హెచ్. పి. జేవర్ గారు నోటీసుమీద సంతకము చేసిరి. 10-వ తేదీ పత్రికయందును, 18-వ తేదీ పత్రికయందు ను ప్రచురించబడిన రెండువ్యాసములకు గలర్న సెంటువారు తప్పుకట్టిరి. ఆ తేదీనాటి పత్రికలన్నిటిని వెదకి స్వాధీనము చేసి కొనుట కింకొక యుక్తపు బారీజేయబడిన గాని పత్రిక యెచటినుండి వెలువడుచున్నదియు బాగుగ తెలియనందున అమలు చేయబడలేదు.

రేవటిదినము మరియొకసారి క్రాంతిగా డిక్లరేషను పొందబడునని తెలియుచున్నది. పత్రికాకాసము ననుసరించి 10 కోట్ల కట్టవలయున్నదిగావునపత్రిక యవ్యాప్తకారము వెలువడుచుండును.

వెనుగొండ డి॥ ము॥ కోర్టు

Os 857/1918

వాది:—కంటామూర్తి భద్రప్ప. (1582)

ప్రతివాది:—అక్కివరసప్ప కొమారుడు పంచాంగం అక్కివరసప్ప.

వాదికి ప్రతివాది 1915 సంవత్సరం లాగాయితు 17-5-1918 తేదీన వరకు ప్రతివాది వాదితో తెక్కపై జరిపిన లావాదేవి బాబుకు వాదికి ప్రతివాది దావా మొత్తము రు. 769-5-7 రాబట్టుకొను దావాచేసియున్నాడు. యీ కేసు వాయిదా 28-4-1919 తేదీన వేయబడినది ప్రతివాది హాజరుకానంతట వరోక్షముందు తీర్మానించుచును.

జి. వెంకట సుబ్బయ్యర

15-4-19 ప్లీడరు, వెనుగొండ.

అమృతాంజనము

తలనొప్పుల మాన్పును. హార్యపునావుల కాం

దోలును వాయువు బోట్ల పోగొట్టును

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

మోహిని తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడు

టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.

వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు

జేరును. సువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి, మంచిమందు

డబ్బీ 1-కి ఆ. 6. 12-కి రు. 8.8. 10-కి రూ. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టచున్న పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోన రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తలు:—దురద, ఉంగరములపంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికారుట, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి.

కొంచెముగా లేదా కఠినమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని వల విన్నడును.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయ

వలసిన వైద్యము:—1. మందు లోచర్మములోనికి పోవు యను. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురు

గు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

109, ఫేర్గిసోడ్స్ ఫోర్ట్, బొంబాయి, తంజుకేట్టిపేటి, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

అనేక చిక్కినిచిత్రములతో నిండియుండును.		
మొదటి సంచిక	వెల ప్రతి 1-కి	1-0-0
రెండవ " "	" "	1-0-0
మూడవ " "	" "	1-0-0
నాల్గవ " "	(ప్రతులు లేవు)	
ఐదవ " "	" "	1-0-0
ఆఱవ " "	" "	1-0-0
ఇందు విశేషా మహాసంగ్రాహ చరిత్రము విశేషము.		

ఏడవ సంచిక	వెల ప్రతి 1-కి	1-0-0
ఎనిమిదవ " "	" "	1-0-0
తొమ్మిదవ " "	" "	1-8-0
6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రాహ విషయములు సంతక పనుగ చిక్కినములతో ముద్రితమై యున్నది.		

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమహా సభాస్థాపకుల యువ న్యాయములు, ఆహ్వాన సభాస్థాపకుల యువన్యాయములు, ఏర్పడిన చిక్కినములు, చిత్తు తీర్మానములు, సలక్షణముగా చక్కని శైలిలో వెద్దఅక్షరములతో ముద్రితమై యున్నది.	వెల ప్రతి 1-కి	1-8-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది కిచ్చి మత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి గారి విరచితము	వెల	0-4-0

4. ఆత్మజ్ఞాన.

దయ్యముల సద్భారమును గురించిన కాశ్త్రీ యచర్య, పా. జగన్నాథస్వామి బి. ఎ. గారి విరచితము	వెల	0-8-0

5. భారదాంబ.

సంఘము రాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు మాపబడినది. ఇది శ్రీ భర్తృహృదిన యను నాటకము.	వెల	0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏడవకుల చక్కనినాటకము. కొక రై నేలకురముల రావు బి. ఏ. గారిచే వ్రాయబడినది	వెల	0-8-0

7. అమృతవల్లి.

8. బుద్ధచరిత్రము.

విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తన పరిక్షలలో బహు మతులను బడసిన కంచకల్లి కనకమ్మగారిచే అనువాదించబడినది.		

9. కవిత్వశత్రు విచారము.

కిచ్చి మత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి ఎం. ఏ. గారి వ్రాసినది	వెల	1-8-0

10. తృణకంకణము

11. స్నేహాలత

12. ఏక భాషా లిపిప్రశంస

13. ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమ చరిత్రమును వెలుపు చిన్ని పాత్రము

14. ఘోకలే చిత్రము

(పోస్టుకర్పణ చేయు.)

చిరునామ:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212 మద్రాసు

The "Amrit Bazaar Patrika"

Security Forfeited Under

Press Act.

CALCUTTA, April 17.

A notice was served this morning on the Printer of "Amrita Bazaar Patrika" forfeiting to the Governm the sum of Rs. 5,000 that had been deposited by paper about two years ago as security under Press Act. The notice was signed by Mr. H. P. D The Government had taken exception to an article that had appeared in the columns of the "Patrika" on the 10th instant and another on 13th instant. A search warrant for all copies of the pages of these dates was issued, but, as there appears to have been an error in regard to the number of the premises from where the "Patrika" is issued, it was not executed.

Application for Fresh Declaration.

It is understood that an application for a fresh declaration will be presented before the Chief Presidency Magistrate to-morrow. In the interim the paper will it is reported issue as usual, as under the press Act, ten days' time is allowed.

10 Thousand Rupees Demanded.

CALCUTTA, April 17.

The Chief Presidency Magistrate ordered the "Amrita Bazaar Patrika" to deposit fresh security of ten thousand rupees by the 25th instant.

Pedestrians Wounded.

Accident of Shooting Excursion.

CALCUTTA, April 18.

It is reported that three pedestrians, while proceeding towards the Kidderpore bridge this morning at about eight, were wounded by stray bullets. It is said that some soldiers were out on shooting excursion on the maidan and the incident was purely accidental. The injured men were removed to hospital. Their injuries are reported to be slight.

Riot in a Tea-garden.

Manager Slightly Injured.

TEZPUR, April 16.

In a riot which occurred on Ratabari Tea-garden Mr. Twidney manager received severe injuries.

Further Details.

TEZPUR, April 17.

(Delayed in transmission) Information is received that a riot has taken place in the Bat-bari Tea Garden. or. Twidney, Manager of the Garden has been seriously assaulted by the coolies with the result that one of his ribs was broken. Mr. Anderson, Manager of the Mazlet Garden, a neighbouring garden left the place with a Sub-Assistant Surgeon in a motor car.

Shops opened in Lahore.

LAHORE, April 16.

(Delayed in transmission)

To-day is the seventh day of the strikes. Shops are still closed inside the city. Shops had been opened this morning in Anarkali Bazaar. There have been no disturbances and the city is quiet.

Shops Opening.

All Quiet in Delhi and other Places.

SIMLA, April 17.

At Amritsar and Delhi shops are opening and all is quiet. Patiala, Jind, Nabha, Kapurthala and Bhawalpur have rendered valuable assistance in the recent disturbances. No high officials of the Punjab Government have been attacked or injured. The situation is distinctly better.

A Simla Message says:—The report of the India Cotton Committee appointed in September 1917 is issued in a bulky volume.

The Rowlatt Act.

Legal Profession's Memorial.

BOMBAY, April 17.

Members of legal profession at a meeting last night resolved to submit a memorial to the Secretary of State urging him to advise H.M. the King Emperor to disallow anarchical and revolutionary crimes act of 1919 which is subversive of fundamental principals of British Justice. The legislation of that kind failed entirely in its object but never failed in creating distrust and alarm and shaking confidence of people in British Justice.

Arrival of "Nankin"

BOMBAY, April 17.

The Mail Steamer "Nankin" which arrived this morning has brought 266 passengers.

The Council of Four.

More French Demands.

LONDON, April 13.
PARIS:—The French diplomats state that the Council of Four has decided that the ownership of the Saar mines shall be assured to France in perpetuity. France will police the Saar District, and political sovereignty will be exercised by a sort of directorate of five members under the League of Nations for fifteen years, after which the inhabitants shall be entitled to decide their political status by a plebiscite. If they then desire to remain under German administration, Germany must buy back the mines from France. The diplomats state that the Peace Treaty will provide means of controlling the limitation of armaments, reduction of war material, etc., in Germany. All conditions will be guaranteed not only by the League of Nations, but alliances between the Great Powers.

Germany's Liability.

LONDON, April 13.
PARIS:—The Council of Four has fixed the provisional sum which Germany must pay for restitution and reparation at 125,000 million francs, of which 50 per cent. will be allotted to France. The whole sum will be paid in gold, raw materials and negotiable securities in annual instalments, the minimum amount of which will be laid down in the Peace Treaty. Germany must make restitution and reparation in full, as it is impossible at present, to fix the price to be paid owing to variation in prices of raw materials; and lastly, the cost of French military pensions, namely, 4,000 million francs yearly must also be paid by Germany.

American National Banks.

Record Resources.

LONDON, April 14.
NEW YORK:—The Controller of Currency announces that the resources of the National Banks amount to \$ 20,017,000,000, which is a record.

Wind and Weather Difficulties.

Complicated Position.

LONDON, April 14.
The matter of wind and weather over the Atlantic is regarded as the principal difficulty in connection with the great attempted Trans-Oceanic flight. The sea surface condition in no way corresponds to the upper air. The fact that the wind frequently travels north and south instead of the east and west, renders the dependable forecast almost impossible. The wind will probably be on the beam of the fliers and will result in a marked drift, which no aeronautical instrument is yet capable of determining. The only means the fliers have of discovering the locality is by keeping in wireless touch with ships. Even where due allowance for wind can be ascertained, the drift must lengthen the journey. Another important consideration is, how far advantage may be taken of the wind, without opening the throttle of the engine to the fullest extent, and herein a compromise will be struck, due attention being paid to the need of keeping the engine always with in its work. The position is complicated by sudden wind changes necessitating the pilot simply taking his chance of fog, which is the aviator's worst enemy, and which is at present prevalent over Newfoundland. Experts differ regarding the superior merit of the simple or multiple engines, but it is noteworthy that the Australian Hawker, the news of the beginning of whose flight is waited with intense interest, favours the former, which is embodied in the Sopwith aeroplane on which he is relying. Engine will be severely tried, and it is roughly estimated that it will do two million revolutions without interruption.

Civilian Flying.

LONDON, April 14.
In the House of Commons, General Seely stated that Civilian flying will begin on the 1st May.

Late Lieut. Evans.

Body Washed up at Zeebrugge.

LONDON April 14.
OSTEND:—The body of Lieutenant Walter Evans has been washed up at Zeebrugge. Lieutenant Evans was last seen in an aerial duel with the German aviator Blakenberg, on the 27th June, 1918.

German Indemnity.

British Demand.

LONDON, April 14.
Mr. Claude Lowther has telegraphed to Mr. Lloyd George, assuring him that Mr. Kennedy Jones' message was framed in no spirit of disloyalty, and hoping that what Germany would have to pay to-day, would be merely payment on account of the amount she will finally have to pay, which Mr. Lowther hopes will not be decided until the potential resource of Germany can be more easily gauged than at present. Mr. Lloyd George replied that experts were taking full account of further possibilities.

Position at Dusseldorf.

Spartacists Ejected.

LONDON, April 13.
COPENHAGEN:—A message from Dusseldorf states that after an extremely violent bombardment, Government troops ejected the Spartacists from the Auerbilk Market Place. The majority of Spartacists fled in the direction of Eller.

Anarchical Crimes Bill.

Numerous Telegrams to Mr. Montagu.

LONDON, April 10.
Replying to M. Spoor Mr. Fisher stated that Mr. Montagu had received numerous telegrams from individuals and associations praying that the Crown would disallow the Anarchical Crimes Bill but no telegram purporting to be from the moderate party as such had been received.

Bolshevism in Finland.

Series of Outrages.

LONDON, April 14.
STOCKHOLM:—A message from Helsinki states that eight persons have been arrested at Viborg and one at Helsinki in connection with the plot to blow up the Officer's Club at Viborg, an important bridge at Viborg and an ammunition depot. Outrages were planned for the end of April in co-ordination with a Bolshevik attack on Finland, while a revolt was planned to break out in Sweden and Norway on the same day.

Delhi Riots.

"Times" Severe Criticism.

LONDON, April 10.
In connection with the Delhi Riots the "Times" severely criticises the Government generally and Mr. Montagu in particular for not keeping the public informed of events in India and Egypt. It says the cables are choked with Government messages, large proportion of which are now unnecessary and press messages are consequently often delayed several days. Mr. Montagu or his deputies knew all about the Delhi Riot the day after they occurred but the public was ignorant of them for nine days. The "Times" declares that Mr. Montagu's whole policy in the matter of publicity is arousing even among those anxious to support him most unwelcome suspicion of his methods. Mr. Montagu adopt a different course. It trusts that next time anything important occurs in India he will promptly issue an official statement.

The Public Service Commission.

Mr. Fisher's Statement.

LONDON, April 10.
In Commons replying to Mr. Perkins Mr. Fisher stated that the Government of India in consultation with the Local Government was dealing with the recommendations of the Public Service Commission including the raising of pensions of Police Officers. The recommendations covered a large field and were not free from intricacy. The Government of India assured Mr. Montagu that there would be no unavoidable delay in submitting the proposals.

Serious Rioting in Cairo.

Heavy Loss of Life.

LONDON, April 13.
CAIRO, April 13th:—Serious Rioting has occurred during the past three days in Cairo, the mob chiefly attacking the Armenians. Thirty-eight have been killed and hundred injured during the last fortnight hours. All Armenians are now under military protection. Collisions between troops and mob resulted in numerous casualties amongst rioters. Twenty-two civilians have been killed and forty-seven taken to hospital. Large proportion of these casualties being due to outrages by the mob. Five British Soldiers including two unarmed Indians have been murdered. The mob attacked the troops at Alexandria and latter fired killing seventeen and wounding many. Order was finally restored.

Railway Administration in India.

Comprehensive Inquiry Arranged.

LONDON, April 9.
In Commons replying to Mr. Bellairs Mr. Fisher stated that the secretary of state was not aware that standard of efficiency in Indian Railway Administration was relatively low or that famine relief measures were impeded by inability of Railways to carry supplies but with a view to ascertaining what improvements were possible he had already arranged with the Government of India for comprehensive inquiry by a committee into the whole question of management. The committee would doubtless take into account any legislation dealing with transportation that Parliament might enact and would consider whether similar arrangements were applicable to India. The secretary of state entirely agreed with the questioner regarding the necessity for avoiding departmental competition.

Inspector General of Police in Bombay.

Appointment of a Civilian.

Mr. Fisher's Evasive Reply.

LONDON, April 10.
Sir Gilbert Wills asked a question regarding the appointment of a Civil Servant as the Inspector General of Police in Bombay and pointed out that there were several police officers of over twenty years service in the force. Mr. Fisher replied that it was well understood that local Government might select for this post the officer it judged best fitted whether within or outside the Police Department.

House Breaking and Theft.

European Convicted.

COONOGOR, April 17.
Today the First Class Magistrate sentenced Alfred Johnson, 102nd Battery, R. F. A. Quetta to three months rigorous imprisonment for house breaking and theft in the Bazar Hill Camp Sergeants Mess. Fifteen days for cheating and fifteen days for false imprisonment the sentences to run consecutively and ordering the torn cheques, 160 rupees etc. found on the accused's possession to be returned to the Bazar Hill Camp.

The "City of Karachi" from Liverpool arrived in Calcutta on Tuesday. The liner had on Board 27 brides. The queen of Thibaw, Late ex-king of Burma, who arrived here from Bombay left for Rangoon yesterday. She was accompanied by two daughters and one grand daughter. A number of Burmese residents in Calcutta were present at the Outram Ghat to see the party off.

The Tea Trade.

Preference for India and Ceylon.

LONDON, April 13.
In connection with the reports that the Treasury has under consideration the question of preference for India and Ceylon tea, the "Times" Trade Supplement points out that in 1917 India and Ceylon supplied the United Kingdom with 88 per cent. of tea requirements, and China with 6 per cent., and probably the demand for tea will exceed the supply during the next few years. Thus British-grown teas do not at present require protection. The feeling in Mincing Lane is that protection would be disadvantageous tending to deprive London of her pride of place as a re-exporting centre. On the contrary it is suggested that an extra duty should be levied on all teas shipped to the United Kingdom from ports other than the country of origin, which would tend to attract to London 22,000,000 pounds weight to Java tea previously imported from Amsterdam.

Negotiations with Leaders.

DELHI, April 15.

(Delayed in transmission).

The Chief Commissioner resumed negotiations at the Town Hall this morning with the political leaders here. Swami Shradananda was present. The leaders communicating their version to the Chief Commissioner, the latter read to them the last "communiqué" issued by the Government of India. That being done, the leaders suggested that the leading men of all trades should be invited to a meeting and persuaded to resume their business. It was further mentioned that efforts should be made to induce the butchers to slaughter goats during the day. The meeting was adjourned until 3 P.M. to carry out the wishes of the leaders. In the meantime Hakim Ajmal Khan used his efforts to induce the butchers to resume work and his efforts proved successful. A large number of tradesmen then met the authorities at 3 P.M. It was stated that the reason for the strike was the Order made against Mr. Gandhi, and one of the reasons for its maintenance for these five days was the suspicion in the minds of the public generally that their leaders were going to be arrested. The Chief Commissioner assured the meeting that there was no such intention present in the mind of the Government. It was thereupon suggested that handbills should be issued broadcast over the signature of the Chief Commissioner containing a statement that the Government did not intend to arrest the leaders and also announcing that Mr. Gandhi was in Ahmedabad, was free and in good health, that the Chief Commissioner would communicate to the Government of India that the strike was due to the orders made against Mr. Gandhi. The fact of the slaughter house having resumed work was also announced at the meeting. The Chief Commissioner undertook to issue handbills in the manner suggested and Dr. Ansari's draft in Urdu in that connection was approved by the meeting. It was hoped that shops would open in the evening even for one hour at least.

Disorder at Kasur.

Station Attacks.

LAHORE, April 15.

The events at Kasur on Saturday were the direct outcome of the riots at Amritsar, with which Kasur has very close business relations. These enabled Amritsar to exercise an economic pressure which compelled the closing of shops at Kasur, thus giving the agitators a fair field amongst the idle portion of the populace. On Saturday morning disorder broke out and the station was attacked and considerable damage was done in the Booking Office, while the telegraph wires were also cut. A train from Ferozepore was attacked and two European soldiers assaulted. The mob also attacked the Post and Treasury offices. At the Treasury fire was opened upon the rioters. Military reinforcements from Ferozepore quickly arrived to patrol the city, and quiet was restored.

The Present Situation.

Statement by the Governor.

BOMBAY, April 16.

A representative meeting of the citizens of Bombay European and Indian, was held this evening in the science College Hall at the invitation of the Government, when His Excellency Sir George Lloyd made a statement regarding the present situation, and asked the public to co-operate with the Government in maintaining law and order. His Excellency said that they were faced with the most serious situation. It is said that the present unrest is due to the passing of the Rowlatt Act. He was himself convinced that the Act would not have been passed unless there was real need for it, and he was further convinced that the Government of India would not apply the Act to any presidency without consulting the local Government. Further, the Act could not be put into operation for another six months until the expiry of the Defence of India Act. There were not lacking mischief-makers who, for their own purposes, had alarmed the ignorant masses, failing to explain the exact scope and meaning of the Act. The disquiet over the Rowlatt Act was being exploited by some who had larger and more dangerous aims in view than the repeal of the Act. The present disturbance, His Excellency said, had none of the characteristics of constitutional agitation. Loyal and honest men really desiring to change Government's mind would exhaust every constitutional method before committing themselves to wild resolves. His Excellency's Government had never interfered with orderly meetings, and had always allowed free expression of public opinion even when violently expressed. The police and the military, in the face of great difficulties, had exercised praiseworthy moderation, tact and patience. Government's moderation and patience were met with open advocacy of law-breaking, commitment of crime, murder, arson and pillage. He cited the tragic occurrences at Ahmedabad and Viramgaum, and pointed out that they indicated revolutionary activity rather than agitation. He exhorted them to reflect on the inevitable results which would follow, teaching the masses disobedience to law. The Government would not suffer it. They would deal promptly and adequately with the

situation, but it was they (leading citizens and masses) that would suffer the most. Their lives, property, industries and good names were at stake. The Bombay Presidency was famous for the happy relations existing between Europeans and Indians. His Excellency's main desire in coming to the Bombay Presidency was to link still closer these relations and lead the Presidency in all wise reforms. He urged them all to openly denounce this revolutionary spirit. If they, the leaders of opinion, did not set their faces against doctrines of lawlessness, they would inevitably be the first to reap the whirlwind, of which others have shown the wind. He reminded them that the Government had acted with patience and restraint, and it was now the duty of the people to aid the Government, giving it their utmost moral, material and physical support, and not simply to disapprove, but also actively condemn and combat those forces threatening the future prosperity of India. He enjoined on the leaders to get together and condemn in no uncertain voice the forces and movements which were leading to disturbances and rebellion.

Recent Disturbances.

Times of India's View.

Bombay, April 16.

Referring to the disturbances in different parts of India the "Times" to-day in its leading article says an organisation exists behind the mob working through the lowest elements in the population. The men who have been publicly leading the passive resistance movement are not the men in the remotest degree who have organised this campaign of murder, arson and riot. They also prepared the field. They raised the spirit of lawlessness which was receptive of poison, but others have directed the storm which they assisted to raise. There are behind the out breaks artful designing men who are aiming at revolution in India regardless of the consequences and are supported outside India by men who are the enemies of all society. We may retrieve part of the 20 years we are thrown back if we all, without exception, immediately rally to the support of authority leaving all other issues for the future in a determination to deal with forces which would lead us by straight and certain paths to Bolshevism.

Spended Work of Satyagrahis.

Martial Law Withdrawn.

BOMBAY April 15.

A special correspondent of the Associated Press, who returned from Ahmedabad this morning, confirms the reports which already appeared of the rioting and destruction of life and property which had taken place since Thursday last. The city is now quiet and order completely restored. Martial law was withdrawn yesterday (Monday) morning. It is expected that work will be generally resumed to-day. Mr. Gandhi's exhortations having apparently had their effect. A gratifying feature of the situation to-day is the absence of any feeling of resentment against the authorities, it being recognised that the measures taken were under the circumstances inevitable. Throughout the trouble the local "Satyagraha" leaders were constantly to be seen beseeching the crowds in Mr. Gandhi's name to disperse and keep peace. More than one "Satyagraha" leader bears marks of injuries sustained during the work and but for their efforts more damage to life and property would have been done. The outbreak came as a surprise to the authorities and to the majority of the people of the city. A feature of the outrages was that they seemed to have been premeditated. Action must have been concerted as most of the public buildings were set on fire practically simultaneously, some organisation having evidently been at work among the rowdy elements beforehand. A further point in this connection is that apart from some damage to the Beehive Flour Mill it is noticeable that the damage is confined to the Government buildings. The systematic destruction of Telegraph line as far as Nadiad is another noticeable feature. While the Government buildings were being attacked a mob marched to the Bank of Bombay near by, but were driven back by fire from the armed guard stationed there. Mr. Pratt Commissioner, gave Mr. Gandhi every assistance in his work of pacification. The Martial Law regulations were relaxed in order to facilitate him.

Mr. Gandhi's Speech.

A huge mass meeting was held yesterday (Monday) evening at Sabarmati when Mr. Gandhi delivered an address in Gujarati, 9,000 copies of which were distributed to the crowd. He said he was sorry that he had overestimated the chances of Satyagraha being understood by the masses. It was a serious question for him whether he could at all, whilst the spirit of violence continued, seek re-arrest by going to Delhi. It was a matter of shame for them that the English residents were obliged to leave their bungalows and confine themselves to a few well-protected houses. It was their duty to treat them as their brothers and assure them of their absolute "dharma". It was necessary to do penance for the past deeds. Some people consider that his release was due to the deeds of lawlessness and violence. Mr. Gandhi himself did not think so at all. After all, what was burnt was national property and it was a national loss. Mr. Gandhi himself felt his responsibility was greater than anybody else's. He therefore proposed the greatest penance for him which was to forego the contemplated visit to Delhi. He further proposed to observe a three day's fast. He appealed to the people to show their affection for him intelligently by understanding his methods and then adopting them, and he concluded by saying:—"In my opinion there were clever men behind the lawless deeds and they showed concerted action." He commended his book in Hindi on "Swarajya" to the attention of such men.

Situation at Ahmedabad.

BOMBAY, April 16.

A Bombay Government Press communique states:—Mr. Gandhi addressed a large mass meeting at Ahmedabad on the evening of the 14th instant, at which he condemned resort to violence. The night passed off quietly and the situation yesterday was fairly normal, business has been generally resumed and many mills opened, though attendance was below normal. The workers were quiet. The police are being continuously reinforced and are resuming normal duties, but important points in the city are still held by military pickets, which patrol the main streets. The Courts and offices reopened and have been working since yesterday.

Rioting at Pydhownie.

11 Persons Charged.

Eleven other people were to-day charged before the bench of Honorary Magistrate with rioting at Pydhownie on Friday last. Fines ranging from two to five rupees were imposed.

Burman Disapproval.

RANGOON, April 16.

Leading Burmans are arranging a mass meeting to express their disapproval of the agitation, the Rowlatt Legislation and to dissociate Burma from the movement.

Police Precautions.

The Commissioner of Police has issued a notice that no processions, meetings or assemblies (except funeral processions) on the public roads shall be held without a license application for which is to be made to the Commissioner.

Passive Resistance Impossible.

A Calcutta Manifesto.

CALCUTTA, April 16.

A manifesto over the signature of Raja Perti Mohan, Mukherjee, Maharaja Munindra Chandra Nandi, Sir R. N. Mukherjee, Sir B. C. Mitter and Messrs. Surrindranath Bonnerjee, Baikunta Nath Sen, Ambica Churn Mazumdar, Sitanath Roy, Ananda Chundu Roy, Krishna Kumar Mitter, Satyananda Bose, Altaf Ali and others has been issued to-day regarding the present situation. After deploring the recent events in Calcutta and other parts of India, the manifesto says:—"The Passive Resistance in connection with the Rowlatt Act is unsound in principle and impossible in practice. We recognise the high motives of the illustrious author of the movement, but we cannot help thinking that he did not anticipate the grave results which have followed in its train and which the whole country now laments. In conclusion the manifesto says:—"We drew attention of the Government to the embittered state of public feeling. The manifesto also calls the countrymen to do all in their power to eliminate all elements of disorder and to create calm atmosphere, free from passion and conflict helpful to discussion of reforms and appeals to Government to help in creating such atmosphere by following policy of conciliation and consultation with the leaders of the community."

Violent Methods Deprecated.

The Muslim Association has passed a resolution strongly deprecating violent methods adopted by the champions of the so-called Passive Resistance and while always ready to lend cordial support to any genuine effort at the Hindu Moslem Unity, placing on record its sense of strong disapproval of unprecedented innovation of converting the Moslem places of worship into public platforms for political propaganda, thus violating their sanctity and endangering their safety and finally earnestly appealing to all Muslims to maintain the traditional attitude of loyalty and arrange themselves on the side of law, order and good Government.

Mrs. Besant at Simla.

Interview with Associated Press.

SIMLA, April 16.

Mrs. Besant arrived at Simla this morning and left in the evening for Bombay via Delhi. In the course of an interview with the Associated Press Representative she said that ever since she came to India in 1893 her central idea had been to bring India nearer to England and to strengthen the British connection. In 1878, she had published a little book on "India; England and Afghanistan", urging reform for India. She worked with the late Mr. Bradlaugh and the Indian deputation that went over to England in the eighties and also with Mr. Dadabhai Naoroji in his election campaign. She had always emphasised the absolute necessity for both committees of the union between England and India, and believed that separation would be fatal to both. When she went back to England from time to time, she emphasised the necessity of reform in India, if the connection were to be maintained, and in India she constantly lectured on the lines which a roused Indian self-respect and Indian patriotism. For this reason she led an educational movement essentially Indian in spirit, and which combined loyalty to the King with freedom for Indians. This movement has developed into the present University at Benares and many other schools and colleges. When she last went to England in 1914, she lectured on the necessity of giving India self-government, and on returning to India she suggested the idea of a Home Rule League. It was then started as an organisation, but in 1915 the British auxiliary was started in London, and in 1916 it was started definitely in India. Its objects were to maintain the British connection and to gain Home Rule by constitutional and law abiding agitation. In 1914, she started the news paper, "New India" on these lines. Her belief was and still is that large reforms are necessary to preserve the connection and that bureaucratic form of Government must be changed into responsible form. The proclamation of August 20th with the coming of Mr. Montague to India brought this ideal within reasonable limits of time, and while she considered the Montague-Chelmsford proposals disappointing, because they did not introduce the beginning of the responsible Government into the Central Government of India and gave no real power of the purse, they would with the modifications as asked for by the Bombay Congress and the Bombay Moderate conference, which are fundamentally alike, offer a substantial step of advance. She therefore considers it necessary that all Indian parties should drop their antagonism and work for the proposals. The Delhi Congress destroyed a very hopeful position by breaking the compromise arrived at with the moderates who attended the Bombay Congress, and practically rejected the Montague-Chelmsford proposals by refusing diarchy in the Provinces.

Referring to the present situation in India, Mrs. Besant said that when she first heard Mr. Gandhi's proposals, what was then called Passive Resistance, she refused to commit herself to it until she knew what methods of resistance were proposed. The present bill regarding the possession of seditious literature which is now being circulated, is held over and the Rowlatt Act is so largely changed, that it ought not to come into force except that a good citizen can resist. Under these circumstances it was proposed by Mr. Gandhi that the agitation against it should include the breaking of other laws. Mrs. Besant has vigorously opposed this on the ground that it would lead to a general disregard

of law, and consequently to riot and bloodshed. While she recognises that Mr. Gandhi himself would not injure any one she considers that the open breaking of laws hitherto obeyed must inevitably stimulate disorder which would culminate in riot. This is unhappily proved to be the case. No one who knows India has any doubt that revolutionary movements do exist in certain parts and with the upheaval of disorder throughout Europe and the danger of its spreading into Asia, she considers the present movement most unfavourable for a law breaking campaign. She therefore considers it the duty of all Indian leaders who are working for liberty and are opposed to violence to do their utmost to preserve calm in their districts and to assist the Government in preserving order and in putting down violence the continuance of which will make the passage of Reforms impossible.

Shops in Lahore.

Order Issued to People.

LAHORE, April 17.

[Under Martial Law, order has been issued directing the people to open their shops by 2 p.m. to-day (Thursday). In default, shops will be opened by force and property confiscated. Owners will be liable to be punished.]

Their Excellencies Lord and Lady

Willington.

Public Reception at Ootacamund.

OOTACAMUND, April 17.

The public reception to Their Excellencies Lord and Lady Willington was attended by almost every ratepayer including General Sladen and officers and families the station and the Presidents of the Nilgiri Planters and Nilgiri Trades Association. The Chairman of the Municipality read the Municipal Address and presented a well got up basket comprising mounted sambar horn and then introduced the members of the Municipal Council after which the collector introduced the principal residents. His Excellency on arrival passed through the triumphal archway before which were formed in line boy scouts and girl guides. His Excellency was received by a Guard of Honour of 1000 men from the Meti and Adigharetti camps under Captain Macmahon, D. S. O. Their Excellencies were received by military and private Secretaries and A. D. Cs. The usual salutes was fired from the Stonehouse Battery.

H. E. The Governor's Reply.

His Excellency Lord Willington in reply to the Municipal address said:—"I warmly thank you on behalf of Lady Willington and myself for your very kind welcome to us both on our arrival in an official capacity to Ootacamund. We still retain the delightful recollections of a short visit which we paid to Lord Pentland here in the year 1914 and are very glad to feel that the present Governor and his wife may have more frequent opportunities of renewing their health and vigour in the wonderful climate and among the charming surroundings of what you may justly claim to be the "Queen of Hill Stations" in India. I notice in your address that you express satisfaction at the generous treatment which you have received from previous Governors and Governments of Madras. Let me express at once the sincere hope that the interest in your Municipal activities by the present Governor and his Government may prove to be as real and as satisfying as that of their predecessors. The value of Ootacamund as a health resort has always been recognised by the Madras Government and I notice from past records that the Government has granted you over a lakh of rupees for various sanitary improvements in the past five years. I find also that an estimate was sanctioned in 1915 for the construction of fifty model cow stalls and ten dairy rooms at Kodappamund, but unfortunately Government has hitherto been unable to make any allotment to meet the cost of executing these works. I can assure you that this most important item has been placed high on the list of applications for grants for the current year and that I shall endeavour to ensure that as large a grant as can be allotted shall be earmarked for this most desirable object. I am also delighted to see that substantial sums have been spent on the education both of the children of those who are permanent residents and of those who are yearly visitors to Ootacamund. Before long we shall have another important educational institution in our near neighbourhood for as you know the St. George's Homes, which have hitherto been housed in very cramped quarters in Kodaikanal are to be given new buildings here and it is the earnest hope of all who take an interest in the education of the Anglo-Indian community, that the St. George's Homes will soon rival the fame of the St. Andrew's Homes at Kalimpong. You tell me that one of your principal needs is that erection of a town hall. I do not think that this matter has hitherto been brought to the notice of Government, but if representation and when you find it necessary to make any to us with regard to it. I can assure you that careful consideration will be given to any proposals and plans that may be submitted. I fully appreciate the desirability of a satisfactory lighting installation which you lay stress upon in your address. I understand that Government has in the past shown their readiness to assist in this matter by offering you the services of its engineers and I can assure you that every facility will be given by the loan of the Government electrical expert to ensure that any scheme that may be decided on shall be thoroughly efficient and capable of future development. Several proposals are at present before my Government and are receiving very careful consideration and I hope that in the very near future your eager anticipations will materialise. Government will be prepared to render you all possible assistance in the matter and have already proposed to instruct their expert Mr. Greenwood to prepare a detailed scheme if you can see your way to the payment of the prescribed fees. Let me thank you very sincerely for your generous references to my life and experiences in the sister province of Bombay. Such knowledge of Indian administration as I may have secured, after nearly six years of work in that presidency, will, I trust, stand me in good stead in undertaking the important duties that lie before me, and while once again thanking you for the cordiality of your welcome, I would have you rest assured that Lady Willington and I will spare no effort in co-operating with you to increase year by year the amenities and attractions of Ootacamund."

[2 వ పేజీ తరువాయి]

గాజుమేండ్ల వరకు తాలూకా బోర్డులలో లేకుండుటయు
 గంకగాదా ఈ యాలస్యమును కేరలు దొరలను వారు
 గౌరవ భూతులకారని యనుమానింప దగియున్నది. ఈసంద
 బ్ధమున దొరలను వారియై ప్రకులతరములు కూడ వింతక
 గానించును. సమర్థులను, అనుభూతులగు వారును దొరకి
 నేర్పడు తాము బోర్డులకిట్టి స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటకు సంసిద్ధు
 లగునామని చెప్పుచుందురు. తమచే నిజమింత అను
 కర్యము ప్రసిద్ధులగుట వ్యవహారము, కొడువ
 కుని వారులనుచున్నట్లు మన యనుభవముబట్టి నూహించ
 కలము. ప్రతితాలూకాకు ప్రత్యేకము తాలూకా బోర్డునిచ్చి
 దున్నక కర్మలనుభ్య పాద్రించి కాకినాడ తాలూకా
 గోర్లవారును మండలసభల వారును, తీర్మానించి తెలుపు
 కున్నరీతిని జిల్లాబోర్డులకు యెత్తిచేసి తాలూకాబోర్డు ప్రత్యే
 కముగా నింపజేయవచ్చి బోర్డుల కెక్కువ స్వాతంత్ర్యము
 వచ్చిన పక్షమున స్థానిక స్వరూపాలను జనులదనుకుట
 సులభమయ్యును.

జేతమునందంతట క్రమబద్ధముగా వ్యాపించియున్న
 ది. అంగ్లేయు ప్రభుత్వము మనజేతములకు ప్రసాదించిన విద్య
 వేలన మనజేతములు యూరొపియనులతో సర్వవిధముల సరి
 కాదనివారని దృష్టాంతపూర్వకముగా ప్రుపఠపఠజేసి, జిల్లా
 కలెక్టరు పదవిమొదలు పార్లమెంటువరకును భారతీయులు
 కాజ్యకార్య ధురంధరత్వమునకు నిరుత్తురైన నిరూపించు
 కున్నాడు. అప్పుడేకానియును అంగ్లేయుల సాంప్రద్యమునం
 దిట్టి సమైక్యతనుగొనుచున్న యూరొపియనులకు పండి
 తులకన్న మనవారిపాత్రాభ్యుదయే హెచ్చుకొన్నది. వైద్య
 వేదమున వ్యాఖ్యానములందు కాశ్మీరీభాషమునందు విద్యా
 క్షేత్రభాషమునందు సర్వమతసాక్షరముగానుండు కర్తవ్యమును
 ప్రకాశింపాలనుచుండు యూరొపియనులతో సమానత్వ
 కిచ్చుటకు కొన్ని వేల తమతంత్రములకు వెల్లడించుచున్న
 వారి భావములకు ధాతాభ్యుదయ హెచ్చుచుంది వాస్తవప్రకా
 రముల జాతులకు ఆరకాశములనింకను పంపివెతములు
 గావించుచుండుటలన జేతమునందు సంభవ్య హెచ్చుచున్నది.

కాబోవు రాజ్యాంగ సంస్కరణములం దిట్టి కృత్యం
 చేయు యాత్రుమనునది మనమతముచేటిగాని అట్లు జరుగ నీ
 రదని యీ మధ్యకాలపు చర్యలవలన తెల్లనుమ్యుని. ఈ వార
 మనములకు పార్లమెంటుసభ్యులు కొందఱు సంఘముగ జేరి
 మనజేతమునకు బాధ్యతాయంత పరిపాలన మునకుటకు దీక్ష
 చేసించిరి. వారిప్రతిష్ఠాములకు భగవంతుడు తోడ్పడుడి సభరి
 కృత్యము చేయుగాక! మనజేతముదివుడు ప్రజానామకులకు
 వారు సమకల్యులైనను భిన్నాభిప్రాయములకు వెల్లిబుచ్చి
 తాతాత్మికపరమగము కొరకు అనివారు బుజ్జగింపుటకు
 గొందఱు ఒడంబడుటయు కొందఱు దవ్వగనుండుటయు జా
 ని ప్రజలు దుర్భియునునొంతుటకు కారణమగుచున్నది. అం
 గ్లేయ సామ్రాజ్యముతో హిందూజేతము కాల్యోపసంధము
 గల్గి పట్టలకలసి అన్ని కక్షలవారును నిష్కలకలహములై
 గల్గియున్నారు. అంగ్లేయచరిత్రకా వ్రాసునీలిని బాధ్యతా
 యంత ప్రభుత్వము (అనగా భారతీయుల ప్రాముఖ్యత పరిపా
 లనమందు హెచ్చుగనుండుట) క్రమక్రమముగ మనకు రావల
 యెననియు అంగ్లేయోక్తి యుల ప్రాముఖ్యత క్రమక్రమముగ
 తగ్గవలెనని కోరువారు మితవాదులు. మనజేతముల పరిపాల
 నార్హతను సమర్థతను అధికారవర్ధనవారే అంగీకరించును
 న్నారుగాన మనజేతప్రభుత్వము శీఘ్రముగ దనుజేసి మనకు
 పరిపాలనాదత్తులగు శీఘ్రముగా వింతతనని కోరువారు
 అంగీకరణములు. కాలభేదము తప్ప విరువురసంకల్ప మొక్క
 టిరేను. రాజనీతికోవిదులను రాజతంత్ర నిపుణులను నగు పరి
 పాలకులు వీరువురభావములకు గ్రహించి జేతకోవిదులవలన
 మన రాజ్యాంగవిధానమును శీఘ్రముగ నిర్ణయించి జేతమున
 జూరించి నెలకొల్పవలయు గాక యని నమ్ముచున్నాడను. ఇక
 మీ యుగ్రాసనాధిపతి నెన్నుకొని సభాకార్యక్రమమున కుత్సా
 మింపుడని కోరుచు విరమించుచున్నాడను.

అధ్యక్షకోపన్యాసము.

(నిన్నటి తరువాయి)

సామ్రాజ్యవాదమునైనా జేతములు-వారికి సమాధానము.
 దొరలనువారి పుణ్యము యని మనమున్నదు కడుపు
 చల్ల కడలకుండ పోయిగానున్నారను గదా. మనకి
 స్వాతంత్ర్యపు గొడవ యెందుకునవారు కొందఱున్నారు.
 వారికిట్లు సమాధానము చెప్పవలసియున్నది. మనపొలిగింబు
 లు కాదును సర్వజనులకు సభ్యునినీయుము. సాధారణముగా

మన మనగా గౌరవము (ప్రా... బు నెవ్వరకా బుగ
 నొంప బడుచున్నది. ఏమెట్లుకామెట్టి గౌరవముతో నూకి
 న జీవనముకే జనుల యెత్తిండును. మనజేతముకే కొన్ని
 కొన్ని వ్యవహారములతో జేతములకుంట్టి భావనలతో మనకు
 మాన్యులుగానున్నాడు. జేతాంతరములను, భావంతరముల
 నును మనము పోయివచ్చుచేదనతత్వనికముగాగనకుచున్నది.
 ఇతర జేతములను నేల? ది? తి? సామ్రాజ్యములతో జేతాంత్ర
 రియూ, కనడా మొదలగు రాష్ట్రములందు గూడ మనకుం
 నలిన గౌరవములేదు. ఎంతటివ్యామూలకైనా, ఎంతకరక
 రుదైనను భరతఖండమునందే వచ్చినవాడనినోడనే యాజే
 తములో నిండుకుగా నెన్నుకునున్నాడు. వాస్తావ్య
 ముల నాజేతములకు వారియైయును గూడ వారికివైయు
 కానున్నది. దీనికేక తమకు తుభ్యకాణము గావ్యాం
 నివ యములో మనము కరకరముల మరులయే
 ఆ జేతములు సృజితకర్తారాష్ట్రములు. పరకర్మకులభావ
 ను అవారములుగా నుండవలయు నట్టివారి సామాన్యముల
 నందమనను నీచత యలవకుననియు వాయునూ. ఆయునూ
 నా సరియగునో కానో యిప్పుడు విచారిత నరనరముకాదు.
 మన యందున్న లోటును దీర్చికొని జాతకుండలతో సమాన
 ల ముపించుకొనుటకై యెత్తిండును మన కరకర్మకర్తములు.
 అధ్యక్ష పరమాధ్యక్షుడుగొన్న సామ్రాజ్యములవలన గలిగిన
 లాభములు జేతపోలేదు.

స్వాతంత్ర్యవాదము నిర్వాహక రాజధర్మము బాధక
 మేమోనని సంశయము వ్యాపకమిది గొందఱుండవచ్చును.
 ఈ సంశయము వారింకందగినది. భరతఖండము ది? తి? సా
 మ్రాజ్యములో నంతవ్యాపకముగా నుండు కర్తవ్యముతో జేతాంత్ర
 తంత్ర్యము భారతీయుల కభ్యర్థనీయును యయు, దానిని
 కాలగ్రామముగా నిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నారమయు
 దొరలనువారు ప్రతిష్ఠ చేసినవ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యవాదము
 రాజధర్మము బాధకము కానేరదు. ఏకాలమిం దెంతమట్టుకు
 స్వాతంత్ర్యము ప్రజలకుంకరలెను విషయముగా ప్రభు
 త్వమును పరిపాలన కిచ్చి యులేద యుండవచ్చును అందులకు
 గాజధర్మకా సంశయము కలగకలసిన పరిచయ ది? తి? సా
 మ్రాజ్యముతో సుసంధముడగునాడదని యెందునో నది
 దో? తి? సామ్రాజ్యము నుండును. అట్టి విచిత్రవాదాగొందఱు రెక్కడ
 నైన నుండవచ్చును. నాని మతిమాలినవారి జేతము చెప్ప
 నకర్హులైనారు.

కావున, జేతపరిపాలనము నుచితమయిన స్వాతంత్ర్య
 ము మనము సర్వవిధముల గోరవలసియున్నది. ఈ విషయ
 మున మనముజేయు యత్నములన్నియు నేకములుగా నుండ
 వలయును. కొన్ని కొన్ని చిల్లరవిషయములలో విభిన్నా
 భేదము లుండుట విచిత్రముగాను. కాని జేతాభివృద్ధి కాంక్ష
 కములకు నెడవిచ్చుచుండునో నొకటి యేటికైనా జేతా
 కటికోటికి లాభమున్నట్లు ప్రకటించుట కార్యభంగమునకు
 దగ్గలవారు. మనలో మనకు గొన్నియూ వారభేదము లున్న
 మాట సత్యము. కాని యాభేదముల సర్వసామాన్య సగు జే
 కొన్నతికై యెత్తిండు విషయముగా నెట్లుగాగననికావు
 గోరంతా కొందఱు జేసినది లేనిది యాకగాయజుల
 గల్పించుకొనుట కార్యవాదము వారికాదు. పాక్షికులకు
 వితము.

మనలో గొందఱు కన్యకాగోష్ఠివారిని గాని
 గాని ప్రతిసామలకు భండాంతరము గాని జ్యేషఠియుట తగ
 నదని. నిందలకు కార్యములు చెడరన్ను కాని యెన్నుకు
 చక్కబడవు. మనకు గావలసినదెన్నియో చక్కగా గర్త
 హించి, యంతరాములు తెచ్చవచ్చును దానిపై దృష్టి కడల
 నీయక, యెరులదెగడక, కానికథముగ భోజ మనపరికరము
 నిర్వల్య సంగల్యముతో చేసినానికయెకల కార్యనిర్వహణ
 పోను. మనము మాడకపోయిన మనవిల్లలయున వారివిల్లలయున
 మాడకపోయెను.

ఆంగ్లేయము.

ఆంగ్లేయమునుసాగ్ర యొకటి, రెండుమాటలుచెప్పె
 దను. ఆంగ్లేయ యొక్కస్వాభివృద్ధికై యెత్తిండుచుండే యీ
 యుద్యమపు ప్రయోజనము. ఆంగ్లేయజేతములో నొక ప్ర
 త్యేక రాష్ట్రముగా నేర్పడుటకై యెత్తిం
 చుట దీని లో నేక జేతము. ఈ విషయము యు
 తొలుదొల్ల జరిగిన చర్యలతో దాగివలనపై జ్యేషఠమును
 ముడించు మాటలు కొన్నికొన్ని నివలవినవిగాని, రానురాను
 ఈవాదము కుద్రయందు సర్వజనావరణము ముందు. కర్మకార
 సౌకర్యార్థ మిత్తుకున్న రాష్ట్రముల మార్పులని వచ్చినవ్యక్తు

జిల్లాకలెక్టరు జేతభావ వ్యాపించియున్న జేతమంతయు నొక్క
 కలెక్టరుగా నేర్పడుచు సర్వవిధముల సమాచారముగా
 నుండును. ఇదియే ప్రత్యేకరాష్ట్ర రాష్ట్రవాదము తాత్పర్యము.
 ఆంగ్లేయవ్యవస్థలపట్టికై దొరలనువారి సామాన్యములకు
 తేకయే మనముచేసికొనవలసిన కలుల నేకములున్నవి. ఆంగ్లే
 భావాభివృద్ధియు వ్యాప్తవాద్యము వృద్ధియు వింత ముఖ్య
 ములు. ఆంగ్లేయమునకు కాంక్షభావము యాత్రము.
 ఆంగ్లేయభావాభివృద్ధియే ప్రయోజనముగా వ్యాప్తసాహిత్యరస
 త్రైవిది సురభివృద్ధియైకొందట స్థాపించవలసిన అప్పటి కాం
 ఙ్లేయవ్యవస్థ ముండునట్లేను. కాని, యది సాహిత్యరసముల
 దివభావముగా నున్నదనియే భావించవలయును. ఆంగ్లేయ
 భావాభివృద్ధికై సాహిత్యరసము దాని ప్రయత్నములు జరుగుచునే
 యున్నవి. ఆంగ్లేయ విద్యాలయ మొక్కటి ప్రతిష్ఠించ
 బడినో నీ యుద్యమముల కన్నిటికీ శిఖరమునెత్తినట్లుగును.

ఆంగ్లేయవ్యవస్థలము.

పాక్షిక సమప్రదానముల సురక్షించియు నూతన
 రీతుల సువర్ణించియు వాంఛనాభ్యుదయమును వృద్ధి నొందించుట
 కనకాశము లభికముగా గలగలుగును. దొరలనువారి యొక్క
 యు జనులయొక్కయు పరస్పరసాహాయ్యమున నీకార్యము
 కావలసియున్నది. మనము జేతులనీవ పరిచేసి కార్యనిర్వ
 హకులరకు వేసక దొరలనువారిని ప్రభోధించు చుండ
 వలయును.

ఆర్థికస్థితి

ప్రస్తుతము భరతఖండమునంతట కలవరవెల్లు మన్నవి
 రెండువిషయములు గలవు. దోమయొక్క యార్థికస్థితి యొ
 క్కటి. "కాలెట్టు చట్టము" లకు కాపనులు రెండవది. ఎక్కడ
 జాదినను దుప్పికుమేగాని నుభిక్షము కావరాదు. మనమండల
 ములో గోదావరి కావలకొండ భూము లొకవిధముగా పం
 దించి కొన్ని మెట్టులములు మాడ ఫలిందించి. కాని, మెట్టు
 తాలూకాలో సస్యములు చాలవరకు పండించిన. ఇతరజేత
 ములలో మెట్టులలోనుండు పంటలు బొత్తిగా పోయినట్లు కన
 పడుచున్నవి. పండించాక పండించాక నొక్కవిధముగానే
 తెలలభికముగా నున్నది అన్నియంతో బాటురక్తములకు
 కలవరచ్చినది. అన్నిటికంటే వీరపురమును కలవెత్తురగా
 నున్నది. పట్టణములందును, పల్లెలయందును క్రొవీసినూనె
 నమ్మకంకడుల నొద్దయొగు జర ముంభాగము. ఒకటి
 చరక యొకటి ప్రాయము ననుకూల తేక యెన్ని పరకులు ప్రయ
 ముగా నేయున్నవి. సామాన్యసంపాదనెల్లు ప్రయత్నమున్నాలో
 తెలియదు. ఈ దుస్థితికి తుభ్యకారణములు మూడు కన
 బడుచున్నవి. ఇదిగతలో యుద్ధాధ్యము చాల సరకులు
 జేతాంతరములకు బోవుట యొకటి. ఈసంకర్షణ రక్షాభా
 వముచేత పంటలు చెడిపోవుట యొకటి. సరకు లొకపోటు
 నుండి జేతాంతరములకు గొర్రోవుటకు గావలసిన పొగయొ
 డలు బండ్లు తేకబోవుట యొకటి. యుద్ధము కాంతించినది
 గావున బూట్టువలె మనజేతముకుండి పవార్థము లిర
 భండముల కర్తవ్యముగాక బోవుట యుండదు. కాని, జేతము
 నుభిక్షముగా నుండువరకు నుభిక్షరసమున కార్యకర్మములకు
 పవార్థములు భరతఖండము నిడివిగోరవలయుట్లు కానించిన
 గాని ప్రస్తుతపదము శీఘ్రముగా నివర్తించును. ఓడలకు
 బుడ్లుకు కాలక్రమమున సమకాలికులని యున్నవి. కన్నము
 దై నాధీనము. మనవాడు "సప్తరు" శృంగునున్నాడు. ఇం
 కురకు నొక్కగుడియారే మే వాడనివాడు. ఇకనాటున్నవి.
 అనియెల్లుండునో! మొత్తముమీరక గుళ్ళు వగ్రములేకదా!
 ఇదిగతపుటకలవేకాదు. భవమునకు భాగ్యముగల గూడ
 కలవేరచ్చినది. యాగాములు కంటిగవవపు క్రయ విక్ర
 యములు "నోట్ల" మూలముగా జరుగవలసి యున్నది. అని
 యైనను చిల్లరనోట్లు దొరలకులేను యాగాము నోట్లుకు చిల్ల
 రము సమృద్ధి గానుండిగాని లోకవ్యవహారము చక్కగా
 నడవదు. ఈవిషయములలో దొరలనువారు తగినయోగములు
 చేతులనీయున్నది.

కాలెట్టు చట్టములు.

"కాలెట్టు చట్టము" మీలో ననేకులకు ప్రకటన
 ములయు యుండును. ఈచట్టములు రెండు. రాజదోనామను
 నేరమును నిర్మాణముచేయు తలంపుతో దొరలనువారి
 కాపనులు నిర్బంధ సుద్యమించినారు. భారతీయులించు
 మించుగా నందఱు రాజధర్మకల వారేయియును ప్రోహించిత
 గలవారచ్చటచ్చట గొందఱున్నారనియు, వారినిబట్టి దండి
 చుటకీర్త్యము కాపనులు చాలవనియు, నీకొత్త చట్టము
 లొకర్థకములనియు దొరలనువారి వాదము. రాజదోనా

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty Street, Madras.